

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

✉: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501 ☎: 06-1/441-6502

✉: titkarsag@panasztestulet.hu

🌐: www.panasztestulet.hu

Ügyszám: FRP/360/2012/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

177/2013. (VI. 12.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) panaszos¹ jogi képviselő 2012. május 4-én előterjesztett **panasza alapján indult eljárásban** a 2013. június 12-én megtartott zárt ülésén – dr. Kádár András Kristóf testületi tag elfogultság miatti kizártsága mellett – hozott döntése alapján

m e g k ü l d i a z O r s z á g o s R e n d ő r f ő k a p i t á n y n a k .

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

A panaszos jogi képviselője a pakisztáni állampolgárságú panaszossal szemben 2012. április 25-én kezdődő és 26-án folytatódó rendőri intézkedés sorozattal összefüggésben 2012. május 4-én postai úton terjesztett elő panaszt.

1) A panaszbeadvány szerint 2012. április 25-én este 18 óra körül a külföldi származású panaszos az egyik fővárosi pályaudvaron (továbbiakban: pályaudvar) tartózkodott egy pakisztáni és két indiai barátjával, mert az indiaiak utazni készültek, és az ő vonatukra vártak. A várakozás alatt két rendőr lépett oda hozzájuk annak érdekében, hogy igazoltassák őket. Az indiai állampolgárok keresőtevékenység céljából kiállított tartózkodási engedélyükkel igazolták magukat, valamint magyarországi tartózkodási jogcímüket, míg a panaszos és pakisztáni barátja a Magyarország által oltalmazottként elismert személyek számára öt évre

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

kiállított személyi igazolvánnyal igazolta magát.

A két indiai barátnak rövidesen indult a vonata, ezért ők, miután igazolták magukat, elmehettek. A panaszos – Magyarországon szintén oltalmazottként elismert – pakisztáni barátja igazoltatása nem tartott sokáig, azonban a panaszost az igazoltatása után a pályaudvar rendőrsére előállították. Az előállítás körülbelül 2-3 órán keresztül tartott, ezalatt az idő alatt a panaszos többször megkérdezte, hogy miért vitték oda, miért tart ilyen sokáig az intézkedés. A panaszos csak annyit látott, hogy a rendőrsön telefonálnak, és valamit keresnek a számítógépen. Az intézkedést fogantató rendőrök a rendőrsön mindössze annyit mondtak, hogy „big problem 2010-ben”. Miután többszöri alkalom után sem kapott kielégítő választ a panaszos újra megkérdezte, hogy miért tartják ott, s erre a rendőrök visszakérdeztek, hogy mi az anyanyelve. A panaszos válaszolt kérdésekre. Erre az intézkedést fogantató rendőrök közölték vele, hogy hívnak egy tolmácsot, aki fordítani tud neki, ám sem személyesen nem jelent meg urdu nyelven beszélő tolmács, sem telefonon keresztül nem került sor tolmácsolásra.

A panaszos már a pályaudvari rendőrsön jelezte az intézkedést fogantató rendőröknek, hogy a lumbágója miatt számára felírt gyógyszereket be kell vennie, a gyógyszereket azonban az orvos tanácsa szerint nem szabad éhgyomorra bevennie, ezért kérte a rendőröket, hogy engedjék el a pályaudvarhoz közel lévő lakására, hogy ehessen, s bevehesse gyógyszereit. A panaszosnak több, mint egy éve vannak gerincfájdalmai, amelyek következtében 2012. április 16-án orthopédiai szakrendelésen vett részt. A panaszosnál az előállítás idején mind a többféle gyógyszere, mind az orthopédiai szakrendelésen készült lelete, mind a 2012. április 17-én a Egészségügyi Szolgáltatón keletkezett kezelőlapja és neurológiai lelete, mind a röntgen lelete nála volt, és ezeket a gyógyszereket és orvosi leleteket mind megmutatta a rendőröknek. A kezelőlap tanúsága szerint az előállítás megkezdésének napján is kontrollvizsgálaton vett részt, ám a rendőrök nem törődtek a panaszos igényével, s csak azt ismételték magyarul, hogy „Csendben legyen! Most nem. Most várjon.”.

Az intézkedést fogantató rendőrök este 20 és 21 óra között végül úgy döntöttek, hogy az előállítás folytatása céljából szükséges a panaszost a Budapesti Rendőr-főkapitányság (továbbiakban: BRFK) egyik Kerületi Rendőrkapitányságára (továbbiakban: kerületi rendőrkapitányság) előállítani, ezért megbilincseltek. A panaszos mondta, hogy ő nem bűnöző, nem fog elfutni, ennek ellenére is kényszerítőeszközt alkalmaztak vele szemben. A rendőrkapitányság épületében további 3-4 órán keresztül tartották fogva egyedül az előállító helyiségben, amely időtartam alatt továbbra sem kapott semmilyen információt az előállításának indokáról. Élelmet nem kapott, gyógyszereit nem vehette magához. Az előállításáról senkit nem tudott értesíteni, mivel kikapcsoltatták a mobiltelefonját.

2012. április 26-án, éjjel 0 óra 35 perckor bocsátották szabadon a panaszost, ekkor annyit mondtak neki, hogy most már elmehet. A panaszos megkérdezte, hogy mi volt annak az oka, hogy bevitték a rendőrségre és ott hat órán keresztül fogvatartották. Ekkor odahívtak egy rendőrt, aki annyit tudott a panaszosnak angolul mondani, hogy „our system clear, you go, our system not good, you stay here”— ami magyarul: „mi rendszerünk tiszta, te mész, mi rendszerünk nem jó, te itt maradsz”.

A jogi képviselő mellékelte a panaszos személyazonosító igazolványának és a lakcímet igazoló hatósági igazolványának másolatát, valamint a beadványban említett orvosi leleteket is.

Az Egészségügyi Szolgálat Ortopédiai Szakrendelésén 2012. április 16-án készült lelet szerint a panaszosnak legalább egy éve bal lumbágó-ischialgiája van, a vizsgálat során ez a panaszos testének bal oldalán jelentkezett kifejezetten. 2012. április 17-én a panaszos gerincéről röntgenfelvétel is készült, illetve az aznap kelt neurológiai lelet szerint a panaszos „lumboischialgia”-ban (isiász, ülőidegzsába) és „radiculopathia”-ban (gerincvelőből kilépő ideggyök működési zavar) szenved. A javasolt terápia gerinckímélet és gyógyszeres kezelés (Miderisone 150 mg, Aflamin, Flector gél) valamint 10 alkalom TENS (bőrön keresztül alkalmazott elektromos idegstimuláció) kezelés, majd MR vizsgálat és kontroll. A „kezelőlap” tanúsága szerint a panaszos 2013. április 23-án (az intézkedés napján), 25-én, 26-án és május 2-án kezelést kapott.

A jogi képviselő mellékelte továbbá az előállítás időtartamáról szóló igazolást, a letéti tárgyakról készült jegyzéket, amelyek tartalmát jelen állásfoglalás II. részében ismerteti a Testület.

A jogi képviselő a beadványban az alábbi érvekkel támasztotta alá az intézkedés sorozat jogszerűtlenségét.

A jogi képviselő álláspontja szerint a rendőrség jogalap nélkül állította elő a panaszost, mivel ő érvényes személyi igazolványával igazolta magát, és a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (továbbiakban: Rtv.) 33. (1) vagy (2) bekezdése szerinti előállítási okok egyike sem beállt fent. A rendőrök azzal, hogy jogalap nélkül állították elő, majd közel hat órán keresztül korlátozták a panaszos személyi szabadságát, súlyos alapjogsértést követtek el.

A jogi képviselő szerint az intézkedést fogatosító rendőrök elmulasztották figyelembe venni, hogy a panaszosnak 2011. március 24-én kiállított érvényes személyi igazolványa nyilvánvalóan alaptalanul teszi a panaszos előállítását, és adatainak a „rendszerben” közel hat órán keresztül történő ellenőrzését. A panaszos érvényes lakcímet igazoló hatósági igazolványát is megmutatta a rendőröknek, amely alapján láthatták volna, hogy — miután a panaszos igazolta tartózkodási jogcímét, valamint bejelentett lakóhelyét — amennyiben szükség van a panaszos további eljárási cselekmény során történő részvételére, a lakcímkarttyáján szereplő, bejelentett lakóhelyén értesíthetik.

A panaszbeadvány szerint a rendőrség az Rtv. 15. (1) és (2) bekezdésében foglalt arányosság követelményét is megsértette egyrészt azzal, hogy egy beteg embernek (akinek betegsége és gyógyszerre való szüksége az intézkedést fogatosító rendőrök előtt is ismert volt) a személyi szabadságát közel hat órán keresztül korlátozták anélkül, hogy ételt, vagy gyógyszereit magához vehette volna, ezzel aránytalan hátrányt okoztak a panaszosnak, ami nyilvánvalóan nem állt arányban az intézkedés céljával. Másrészt az intézkedést fogatosító rendőrök az Rtv. 15. (2) bekezdését is megsértették, mert az előállítással nem azt a rendőri intézkedést választották, amely az intézkedés eredményességének biztosítása mellett a legkisebb korlátozással járt volna: az igazoltatással, és a későbbi eljárási cselekményen való részvételről történő — a panaszos lakcímeire történő — kiértesítéssel is elérhették volna az intézkedés célját.

A jogi képviselő megítélése szerint – amellet, hogy maga az előállítási is törvénytelen volt – azzal, hogy az előállítás nem a szükséges ideig tartott, az Rtv. 33. (3) bekezdését is megsértették a rendőrök. A panaszos elmondása szerint a kerületi rendőrkapitányságon nem kérdeztek tőle semmit, nem tájékoztatták semmiről, csak egy zárkában tartották fogva. A fogvatartás – anélkül, hogy a panaszos személyes jelenléte bármiféle eljárási cselekményen szükséges lett volna – törvénytelen volt, mert a szükséges időt jelentősen túllépve indokolatlanul korlátozta személyi szabadságát.

A panaszos jogi képviselője továbbá úgy nyilatkozott, hogy az intézkedést fogantató rendőrök az Rtv. 33. (4) bekezdésének első fordulatába foglalt tájékoztatási kötelezettségüknek sem tettek leget, mivel a panaszost az előállítása során egyszer sem tájékoztatták az előállításának okáról. A pályaudvar rendőrőrsén a félig angolul, félig magyarul odavetett mondat – „big problem 2010-ben” – semmiképp sem tekinthető a tájékoztatási kötelezettség teljesítésének. (Ezzel összefüggésben a jogi képviselő megjegyezte, hogy a panaszos 2010-ben tartózkodási engedély nélkül utazott be Magyarországra azért, mert származási országában veszélyben volt élete, s menekülnie kellett onnan. Magyarországra történő beutazása után a rendőrök igazoltatták, s idegenrendészeti őrizetbe helyezték, majd Magyarország később nemzetközi védelemben (oltalmazott státusban) részesítette őt, amelynek következtében 2011. eleje óta rendelkezik Magyarországon tartózkodási jogcímmel.) A jogi képviselő érvelése szerint a rendőrök által közölt rövid mondat nem indokolja a Magyarországon már régóta jogszerűen tartózkodó panaszos előállítását és személyi szabadságának közel hat órán keresztül történő korlátozását. A rendőrségi nyilvántartásokban szereplő – már érvényüket veszített – jelzések törlése a rendőrség felelőssége, ám ezt a rendőrség elmulasztotta megtenni, ezért a panasz a rendőrség nyilvántartásában szereplő jelzés törlésének elmulasztására is kiterjed. Annak ellenére, hogy az Rtv. 33. (4) szakasza vagyis az Rtv. 33. (4) bekezdésének első fordulatába foglalt tájékoztatási kötelezettségét, a jogi képviselő álláspontja szerint egy külföldi állampolgár előállítása esetén – akinek sem az anyanyelvén, sem angolul nem tudtak elmondani az személyi szabadsága hat órán keresztül történő korlátozásának az indokát – az előállítást fogantató rendőrök részéről elvárható lenne, hogy – legalább magyarul – írásban teljesítsék az Rtv. 33. (4) bekezdésének első fordulatába foglalt tájékoztatási kötelezettségüket. Egy írásbeli tájékoztatást ugyanis az előállított később meg tud mutatni másoknak, akik segíthetik megérteni, hogy miért korlátozták a jogait.

A jogi képviselő szerint a rendőrök további mulasztásokat is elkövettek. A panaszos a pályaudvar rendőrőrsén jelezte, hogy be kell vennie a gyógyszereit, s elmondta a rendőröknek, hogy mivel éhgyomorral nem veheti be a gyógyszereit, előbb ennie kell. A kerületi rendőrkapitányságon is tudtak az előállítást fogantató rendőrök a panaszos gyógyszereiről, hiszen jegyzéket is készítettek ezek lefoglalásáról. Mivel azonban a 2012. április 25-én este 20 óra körül az intézkedést megkezdő rendőrök a váltás során az intézkedést folytató „új” rendőröknek elmulasztották átadni az információt a panaszos betegségével és élelem iránti igényével kapcsolatban, a panaszos nem tudta bevinni a később tőle elvett gyógyszereket, és élelmet sem adtak neki. Az intézkedést fogantató rendőrök ezzel megsértették az Rtv. 18. (2) bekezdésének első mondatába foglalt kötelezettségüket. A jogi képviselő okfejtése szerint nem várható el egy külföldi személytől, akit még arról sem tájékoztattak, hogy miért állították elő, hogy önmagától tisztában legyen a jogával, hogy élelmet kaphat a rendőrségen. Azzal, hogy a panaszos nem volt tisztában az előállítása során gyakorolható jogaival, az intézkedő rendőrök mulasztást követtek el, továbbá hátrányos megkülönböztetésben részesítették a magyarul beszélő előállítottakhoz képest, és ezzel az intézkedő rendőrök megsértették a panaszosnak az egyenlő bánásmódhoz való jogát.

Az intézkedést foganatosító rendőrök az Rtv. 18. (1) bekezdését is megsértették, mert nem biztosították a panaszosnak annak lehetőségét, hogy hozzátartozóját, vagy más személyt értesítsen.

2) A panaszos jogi képviselője a Testület által feltett kérdések nyomán 2012. május 31-én kelt levelében az alábbiakkal egészítette ki a beadványt.

a) A pályaudvarnál intézkedő rendőrök a panaszoshoz és barátaihoz csak magyarul beszéltek. A panaszos annyit értett meg a rendőrök közléséből, hogy „személyi igazolvány”, s hogy „passport”, továbbá a rendőrök mozdulataiból annyit, hogy el kell mennie velük onnan, ahol éppen állt a barátaival. A panaszos egyrészt azért is értette meg a „személyi igazolvány” szavakat, mert tudja, hogy ez van ráírva a személyi igazolványára, továbbá azért is, mert korábban is többször igazoltatták, és ezeket a szavakat mondták neki. A korábbi igazoltatások során azonban soha nem állították elő. A panaszos egyébként nagyon keveset ért magyarul (bár folyamatosan tanulja a nyelvet), általában a magyar beszéd 5-6 %-át érti meg. A két rendőr, aki odament hozzájuk a pályaudvarnál, normálisan viselkedett, de sem a nevüket, sem azonosító számukat nem közölték, azonosító jelvényüket vagy szolgálati igazolványukat nem mutatták fel, csak annyit mondtak: „személyi igazolvány”, és „passport”. A rendőrök nem közölték az igazoltatás okát sem, ezért a jogi képviselő sérelmezi az intézkedő rendőrök fellépésének módját is.

A pályaudvaron két rendőr intézkedett a panaszossal szemben, majd a pályaudvar rendőrsén 6-7 rendőr volt jelen, akik közül két rendőr foglalkozott a panaszossal. A pályaudvar rendőrsére történő előállítás során nem alkalmaztak bilincset a panaszossal szemben, és a rendőrsén két-három órán keresztül ellenőrizték a panaszos adatait több számítógépben is, eközben többször is telefonáltak. A panaszos többször kérdezte, hogy mi történik, mire megkérdezték, hogy mi az anyanyelve, amire a panaszos válaszolt. Erre a rendőrök mondták, hogy lesz tolmács, telefonáltak, de végül nem jött tolmács, s nem is mondtak semmit a rendőrök, hogy lesz-e, vagy ha nem, akkor miért nem tud jönni a tolmács. A rendőrség épületében egyetlen rendőr sem beszélt angolul. A panaszos szinte mindent ért angol nyelven, s elég jól beszél angolul.

A rendőrsén azt mondták a panaszosnak, hogy üljön le, amire ő azt mondta, hogy nem ülhet le, mert fájdalmai vannak és megmutatta a korábbiakban említett orvosi papírjait. Emiatt nem kötelezték arra, hogy leüljön, azonban körülbelül 1 óra álldogálás után egy magas pultra felkényökölve állt tovább a panaszos, mert így kevésbé érezte a fájdalmát. Ekkor az a rendőr, aki ellenőrizte a számítógépben a panaszos adatait, mérgesen rászólt a panaszosra, hogy ne könyököljön ott, hanem „álljon vigyázásban”. A rendőrsén nem vizsgálta meg őt orvos, s nem hívtak ki hozzá mentőt.

b) Este 20-21 óra körül közölték a panaszossal, hogy őt egy másik rendőrsre szükséges átszállítani, ekkor kezeit előrebilincseltek. A rendőrök nem figyelmeztették előre a panaszost, hogy kényszerítő eszközt fognak vele szemben alkalmazni, a panaszos elmondása szerint a bilincs használatának okát sem fedték fel előtte. Miután megbilincseltek, elkísérték a pályaudvaron keresztül a rendőrautóig, ezt többen is látták, ami megalázó volt a panaszos részére, ezért a megalázó bánásmódot sérelmezi a jogi képviselő. A bilincs alkalmazása kb. 10-15 percig tartott, addig, amíg a pályaudvartól az autóban átszállították a panaszost a kerületi rendőrkapitányságára. A panaszosnak nem okozott sérülést a bilincs alkalmazása és miután megérkeztek a rendőrkapitányságra, azt levették róla. Ekkor a panaszos telefonálni

szeretett volna, ám kivették a kezéből a telefont, és szétszedték a különböző elemeire: a SIM kártyát és a telefon akkumulátorát is kivették. Ezután azt mondták neki, hogy vegye le az összes ruháját, erre ő azt válaszolta, hogy ő nem bűnöző, de a rendőrök mondták neki, hogy vegye le mindenét, ezért a panaszos kénytelen volt teljesen meztelenre vetkőzni. Ezt a megalázó bánásmódot szintén sérelmezi a jogi képviselő. Ezután a panaszos táskáját is átnézték, összesen kb. 10-15 percig tartott az átvizsgálás. Ezután a panaszost a cellába kísérték, ahová a táskáját és telefonját nem vihette magával. A gyógyszerei és az orvosi papírai is a táskájában voltak. A cellában 3-4 órán keresztül korlátozták a személyi szabadságát anélkül, hogy bármilyen információt kapott volna az előállításáról, vagy arról, hogy legfeljebb hány órán keresztül tarthatják ott. Ezzel összefüggésben a jogi képviselő panaszolja a panaszos kiszolgáltatott helyzetét.

A jogi képviselő megjegyzi, hogy a rendőrkapitányságra egyáltalán nem hívtak orvost. A panaszos a pályaudvaron már jelezte, hogy be kell vennie a gyógyszerét, és mivel éhgyomorra nem veheti be, ezért ennie kell, és ezért szeretne a pályaudvarhoz közeli lakásába hazamenni, hogy ott ehessen, s utána bevegye a gyógyszerét. A kerületi rendőrkapitányságon már nem kérte a gyógyszereit, mert már a pályaudvaron sem engedték neki, hogy ételt vehessen magához, s bevegye utána gyógyszereit. Tekintettel arra, hogy a panaszost semmiről nem tájékoztatták, ezért nem kérte, hogy 5 órát meghaladó fogvatartása után ételt kaphasson. A rendőrkapitányságon továbbá azért sem kérte újra a gyógyszereit, vagy hogy hívjanak hozzá orvost, mert túlságosan ideges volt amiatt, hogy nem tudta, mi történik vele, mint ahogy azt sem, hogy meddig korlátozzák majd a személyi szabadságában. Az idegesség miatt rossz lelki és egészségi állapotba került.

Mindemellett miután a panaszos a bilincs levételét követően telefonálni szeretett volna, elvették a telefonját, nem kapott tájékoztatást arról, hogy fogvatartásáról értesíthet valakit. Mivel nem tudott erről a lehetőségről, szintén nem élhetett ezen jogával sem. (Csak annyit értett, hogy nem szabad értesítenie senkit, ugyanis mikor szerette volna használni a telefonját, azt elvették tőle és szétszedték a szeme előtt. A rendőrök nem indokolták meg a telefon elvételét, sem azt, hogy miért kellett később kikapcsolni. Mindössze annyit mondtak magyarul, hogy, itt nem lehet".)

A panaszos jogi képviselőjének álláspontja szerint az intézkedést foganatosító rendőröket súlyos mulasztás terheli amiatt, hogy egy beteg embert, aki korábban is jelezte a pályaudvaron, hogy gyógyszerei bevétele előtt ennie kell, nem tájékoztatták arról, hogy kérhet ételt, vagy kérheti, hogy valakivel felvehesse a kapcsolatot.

3) A jogi képviselő 2012. június 21-én a letéti tárgyakról készült jegyzékről készült újabb fénymásolati példányt csatolt, amelyen a panaszos által szedett gyógyszerek nevei olvashatóbbak, jobban kivehetőek.

II.

A Testület 2012. június 21-én kelt levelében felvilágosítás-kéréssel fordult az Országos Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: ORFK) Ellenőrzési Szolgálatán keresztül a Kerületi Rendőrkapitánysághoz, és kérte az intézkedéssel összefüggésben keletkezett rendőrségi dokumentumok, valamint a Testület által feltett kérdésekre vonatkozó rendőrségi álláspont megküldését. A rendelkezésre bocsátott iratokból az alábbi releváns tények voltak megállapíthatóak.

A) A Kerületi Rendőrkapitányság által megküldött iratok a következők.

a) Az intézkedés napján kelt, elfogás végrehajtásról készült jelentés – melyet mindkét intézkedésben részt vevő rendőr aláírt – az intézkedés alapjául szolgáló eseményről az a következőképp számol be.

G. T. r. őrmester és H. G. r. főtörzsőrmester 2012. április 25-én gyalogos járőr szolgálat látott el pályaudvar területén. 18 óra 45 perckor látták meg a panaszost, akire azért lettek figyelmesek, mert a rendőri jelenlétet észelve zavartan kezdett viselkedni. Ezt követően igazolásra szólították fel a panaszost, aki személyi igazolványa átadásával ennek eleget tett. A panaszos adatainak központon keresztül történő, körözési nyilvántartásban való ellenőrzése során megállapítást nyert, hogy a Sirene iroda ID számon megtagadta a panaszos schengeni területre történő belépését. (A SIRENE Iroda a Nemzetközi Bűnügyi Együttműködési Központ – NEBEK – szervezetébe tartozó, önálló osztály jogállású szervezeti elem, amely működése során ellátja az ország schengeni tagságával összefüggő, valamint a Schengeni Információs Rendszer – Schengen Information System – továbbiakban: SIS – működtetésének vonatkozásában meghatározott feladatokat.) A figyelmeztető jelzés kibocsátó országa Magyarország volt, 2010. 10. 21. létrehozásai dátummal.

Ezt követően közölték a panaszossal, hogy a SIS-es körözés tisztázása céljából a Pályaudvari Alosztály csoportvezetői irodájába előállítják, amelyet tudomásul vett.

A csoportvezetői irodában szolgálatot teljesítő V. T. r. törzssászlós (a csoportvezető/szolgálati parancsnok) a körözési adatlap alapján felvette a kapcsolatot a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal (továbbiakban: BÁH) ügyeletével, majd a ...Megyei Rendőr Főkapitányság (továbbiakban ..MRFK) Idegenrendészeti Osztályával. Ezt követően a kerületi rendőrkapitányság főügyeletéről az ügyeletes tiszt is felvette a kapcsolatot ..MRFK Idegenrendészeti Osztályával, majd a velük történő egyeztetést követően azt az utasítást adta, hogy további intézkedés céljából állítsák elő a panaszost a kerületi rendőrkapitányságra.

A jelentés szerint az intézkedés során kényszerítő eszköz alkalmazására nem került sor, a panaszost sérülés- és panaszmentesen átadták a kerületi rendőrkapitányságon.

A jelentés szerint az előállítás okáról szóló tájékoztató, valamint az előállítás idejéről szóló igazolás az Rtv. 33. § (4) bekezdés alapján kiállításra került, valamint az előállító helyiségben történő elhelyezéssel kapcsolatban az írásos tájékoztatót a panaszos megkapta.

A jelentést követő parancsnoki vélemény és kivizsgálás szerint az Rtv. 29. § (1) bekezdés alapján történő igazoltatás, az Rtv. 31. § (1) bekezdés alapján történő átvizsgálás, valamint az Rtv. 33. § (1) bekezdés f) pontja alapján történő előállítás jogszerű és szakszerű volt.

b) A kerületi rendőrkapitányság valamennyi, intézkedés idején szolgálatot teljesítő rendőr jelentést készített a Közrendvédelmi Osztály alosztályvezetőjének, B. F. r. őrnagy utasítására. A jelentések 2012. június 7. és 11. között készültek, a Testület azonban csak azoknak a tartalmát ismerteti, amelyek releváns információval bírnak.

Az őrparancsnok jelentésében arról számol be, hogy a panaszos 21 óra körül került átszállításra a rendőrkapitányságra, jogellenes belföldön tartózkodás bűncselekmény

elkövetése miatt. A panaszos törve beszélt a magyar nyelvet, az őrsparancsnok nem emlékszik rá, hogy bárkivel is próbált volna angolul kommunikálni. A befogadás során megtalálták a panaszos gyógyszereit, azonban a hatóanyag tartalmukat az őrsparancsnok nem ismerte, orvosi papírok nem voltak a panaszosnál a szedésükre vonatkozóan. A krónikus, illetve fertőző betegségre vonatkozó kérdésre a panaszos nemmel felelt, illetve az előállítás során szerzett sérülésekre, panaszra vonatkozó kérdésekre is nemmel felelt. Arra való tekintettel, hogy a panaszoson nem volt látható sérülés, rosszulletre nem panaszkodott, a panaszos orvosi vizsgálatát nem tartották szükségesnek. A mobiltelefon használatával kapcsolatban a jelentés tényként rögzíti, hogy az előállító helyiségben nem lehet bekapcsolt készülékkel tartózkodni, annak IMEI és SIM kártya számát rögzíteni kell, ezt követően kikapcsolt állapotban kell elhelyezni a letéti tárgyak között. A panaszos a 2-es számú előállító helyiségben lett elhelyezve, ottlété alatt nem panaszkodott, talán egy alkalommal kereste fel a mosdót. Az idő nagy részét alvással töltötte, nem próbált kommunikálni.

Az ügyletes tiszt arról tájékoztatta az őrsparancsnokot, hogy a panaszos meghallgatását követően elrendelik őrizetbe vételét, az érvényben lévő SIS-es körözés miatt ki van utasítva az ország területéről. Ekkor tájékoztatta az őrsparancsnok az ügyletes tisztet, hogy a panaszos letéti jegyzékében szerepel egy 2012-ben kiállított BÁH határozat, ami miatt a panaszos őrizetbe vétele „nem teljesen jó”. A határozatot az őrsparancsnok átvitte az ügyletes tisztnek, aki mind a BÁH, mind a körözést irányító szerv felé ellenőrzést végzett. Az ellenőrzés a késői időpont miatt elhúzódott, majd 0 óra 30 perckor utasította az ügyletes az őrsparancsnokot, hogy a panaszost bocsássa szabadon, mivel a BÁH tájékoztatása szerint a panaszos a SIS-es körözés ellenére nem jogszerűtlenül tartózkodik Magyarországon. Az őrsparancsnok felkeltette az alvó panaszost, az előállítás időtartamáról igazolást állított ki, és 0 óra 35 perckor szabadon bocsátotta őt, amely során nem élt panasszal. Az igazoláson fel volt tüntetve, hogy hová fordulhat, amennyiben panaszt kívánna tenni.

Az ügyletes tiszthelyettes jelentésében arról számol be, hogy szolgálata teljesítése során nem találkozott és nem beszélt a panaszossal, csupán az intézkedést foganatosító H. g. r. főtörzsőrmester és G. T. r. törzsőrmester által készített személyes szabadságot korlátozó jelentés érkezett hozzá iktatásra, amelyet az ügyletes tiszt, K. B. r. hadnagy tőle átvett. Az ügyletes tiszthelyettes részéről semmilyen egyéb panaszossal kapcsolatos tevékenységre nem került sor.

A Készenléti Alosztály állományába tartozó r. főtörzsőrmesternő az rögzítette a jelentésében, hogy szolgálatának teljesítése során a tudomására jutott az ügyletes tisztől, hogy sor kerül majd egy külföldi személy gyanúsítottként történő kihallgatására, akit kiutasítottak az országból, ezért a megkezdte a Neo rendszerben a panaszos részére védő kirendelését elrendelő határozat előkészítését, azonban a r. főtörzsőrmesternő azt az információt kapta, hogy a helyzet még nem teljesen tisztázott, ezért az irat készítését félbehagyta. Másnap reggel 9 órakor, a szolgálatának leadásakor értesült róla, hogy a panaszost szabadon bocsátották.

A Készenléti Alosztály aznap szolgálatot teljesítő nyomozója jelentésében arról számol be, hogy a konkrét napra nem emlékszik, azonban fel tud idézni egy olyanestet, amikor előállításra került egy külföldi állampolgárságú férfi, akinél a jogszerű magyarországi tartózkodása kétségesse vált. Az esettel érintőlegesen került kapcsolatba, mert más teendői voltak, annyira emlékszik, azonban, hogy az ügyben az ügyletes tisztnek többször kellett telefonálnia az érintett szerveknek a panaszos tartózkodásának jogcímével kapcsolatban, mert elsőre a hatóságok nem tudták megadni a kért információkat. Az előállított személy a

nyomozó emlékei szerint a magyar és angol nyelvet is törve beszélte. Hozzátette a nyomozó, hogy bár nyelvvizsgával nem rendelkezik, ennek ellenére megfelelő szinten tud kommunikálni idegen nyelven, ezért az ügyeletes tisztek több alkalommal is felkérték őt angol nyelven történő tájékoztatásra egyszerű, jogi szaknyelvet nem igénylő esetekben, azonban a kérdéses esettel összefüggésben ilyen kérésre nem került sor.

Az esettel kapcsolatban 8 további jelentés készült, amelyek egységesen azt tartalmazzák, hogy a szolgálatuk teljesítése során az érintett rendőrök a panaszossal nem találkoztak és nem is beszéltek.

c) Az intézkedéssel kapcsolatban megküldésre került egy darab CD lemez, amelyen a következő telefonbeszélgetések hallhatóak. A hangfelvételek elkészülésének időpontja, valamint a rajtuk beszélő rendőrök kiléte nem derül ki az iratokból, azonban személyük a jelentésekből beazonosíthatóak.

Az első felvételen feltehetően a Pályaudvari Alosztály csoportvezetője a kerületi rendőrkapitányság ügyeletes tisztjének számol be a történetekről. A tájékoztatás során elhangzik, hogy a pályaudvaron egy külföldi állampolgárságú férfinél SIS-es találatot észleltek, majd a Sirene irodával történő egyeztetést követően kiderült, hogy Magyarország bocsátotta ki a schengeni területre vonatkozó belépési tilalmat, ezért a rendőrök a BÁH-hoz fordultak. A BÁH ugyan nem tudott bővebb felvilágosítást adni, tekintettel arra, hogy nem ez a szerv volt a kibocsátó, azonban tájékoztatta a rendőröket, hogy a jelzést 2010. 10. 21-én a „MRFK Idegenrendészeti Osztálya hozta létre, 3 év időtartamra. A jelentést tevő rendőr megerősíti, hogy az adatok egyeznek, a panaszosról van szó, azonban a rendszer a találat során nem jelzi, hogy ilyenkor kit kell értesíteni. A beszélgetés másik résztvevője a rendőr türelmét kérte, hogy rengeteg az azonnali teendője, de visszaszól az ügyben, hogy mi a teendő, illetve kéri a rendőrt, hogy amennyiben nem jelentkezik 10 percen belül, hívja őt újra.

A második felvételen a beszélgetés résztvevői változatlanok, a Pályaudvari Alosztály munkatársa jelenti, hogy sikerült a „MRFK Idegenrendészeti Osztályát elérni, a jelzés már ügyszám alapján is beazonosításra került. A rendőr megerősíti a jelzés létrehozásának és lejáratainak dátumát, valamint elmondja, hogy „a megéről megerősítették, hogy a panaszos btt-s” (azaz beutazási és tartózkodási tilalmat rendeltek el vele szemben). Az ügyeletes visszakérdez, hogy bíróság előtt ismertették-e vele az erről szóló határozatot. A jelentést tevő rendőr azt feleli, hogy erről nincs információja. Az ügyeletes ekkor elkéri a „MRFK Idegenrendészeti Osztályának elérhetőségét, valamint a panaszos adatait és az ügyszámot, hogy tisztázza a helyzetet.

A harmadik felvételen egy nő érdeklődik a kerületi rendőrkapitányság ügyeletesénél, hogy befogadták-e már az urdu nyelvű panaszost, amelyre az ügyeletes azt válaszolja, hogy szerinte igen, de utánanéző. A felvétel azzal folytatódik, hogy az ügyeletes érdeklődik a fogdán, hogy befogadták-e már a panaszost, ahol a befogadás tényét megerősítik.

e) Megküldésre került a a „MRFK határozata, amelyben a panaszos kitoloncolását rendelték el a Magyar Köztársaság területére történő ki-és beutazás szabályainak megszegése miatt. A kitoloncolás foganatosításának időpontja 2010. október 21., foganatosításának helye Röske autópálya-határátkelőhely. A határozat szerint egyidejűleg beutazási és tartózkodási tilalmat

rendeltek el 3 év időtartamra (2013. október 21-ig), amelyről a SIS-ben figyelmeztető jelzést került elhelyezésre.

e) Az előállítással kapcsolatos dokumentáció a következő.

Az előállított/elfogott/elővezetett személy részéről kelt nyilatkozat szerint az előállítás időtartama várhatóan 8 óra, a panaszosnak folyamatos kezelést és orvosi felügyeletet igénylő, valamint fertőző betegsége nincsen, sérülése az előállítása során nem keletkezett, panasza az előállítással kapcsolatban nincs. A nyilatkozat szerint az előállító helyiségben történő elhelyezéssel, illetve az ott tartózkodással kapcsolatos jogokról és kötelezettségekről, jogorvoslati lehetőségekkel kapcsolatban a panaszost tájékoztatták. A nyilatkozat 7. pontja alapján a panaszos hozzátartozó, vagy más személy kiértékelését nem kérte. A panaszos a dokumentumot 21 óra 20 perckor aláírásával ellátta.

A letéti tárgyakról készült jegyzék szerint a panaszostól átvették a személyi igazolványát, a lakcím kártyáját, a TAJ kártyáját, adókarttyáját, UniCredit bankkártyáját, készpénzt (aprópénzt is), 1 db vonaljegy, 1 db lejárt BKV bérletet, 1 db érvényes BKV bérletet, bérlettartóval, „papirokat”, tollat, cipőfűzőt, 1db telefontöltőt, 2 db SIM kártyát, 1db telefont, 1 db táskát, 1db derékszíjat, 15 db Miderisone tablattát és Aflamint, valamint 75 ml Diesel parfümöt.

(A letéti jegyzékből emellett két tétel a kézírás miatt nem olvasható.)

Az előállítás időtartamáról készült igazolás szerint a panaszos előállítása 2012. április 25-én 18 óra 45 perctől 2012. április 26-án 0 óra 35 percig tartott. A dokumentum szerint a panaszosnak az előállítás időtartama alatt sérülése és panasza nem keletkezett. Az igazolást a panaszos aláírta.

f) Az iratcsomag részét képezte a kerületi rendőrkapitányság Bűnügyi Osztály vezetőjének a „MRFK Idegenrendészeti Osztályának címzett levele, amelyben a történetekről tájékoztatja a körözést elrendelő szervet, különféle iratok megküldése mellett. A dokumentumok új információt nem tartalmaznak, ezért ezek ismertetésétől a Testület eltekint.

B) A BRFK Rendészeti Szervek egyik főosztálya által megküldött iratok a következők.

a) A Pályaudvari Alosztály osztályvezetőjének 2012. május 28-án kelt parancsnoki kivizsgálása az alábbiakat tartalmazza.

2012. április 25-én 18 óra 39 perckor a Pályaudvari Alosztály beosztottjai, H. G. r. főtörzsőrmester (járőrvezető), valamint G. T. r. őrmester (járőrtárs) járőrszolgálatuk ellátása során az Rtv. 29. § (1) bekezdésére, a harmadik országbeli állampolgárok ellenőrzéséről szóló 2007. évi II. törvény 67. §-ára, valamint az illegális migrációval összefüggő jogsértések kezelésével kapcsolatos rendőri feladatok végrehajtására kiadott 21/2008.(OT 11.) ORFK utasítás alapján intézkedést kezdeményeztek a pakisztáni panaszossal szemben.

Az intézkedő rendőrök az intézkedés megkezdését követően az előírásoknak megfelelően közltek az intézkedés alá vont személyekkel a nevüket, rendfokozatukat, jelvéyszámukat,

beosztási helyüket, illetve az intézkedésre okot adó cselekményt („mélységi migrációs ellenőrzés”).

Az intézkedés során a négy intézkedés alá vont személyt a SIS körözési rendszerben ellenőrizték, melynek során megállapítást nyert, hogy a panaszos 0000001150592 ID számon szerepel, azaz a belépését a Schengeni területre megtagadták. A fentiek a panaszost az intézkedő rendőrök a helyszínen az Rtv. 33. § (1) bekezdés f) pontja alapján elfogták, majd a Pályaudvari Alosztály csoportvezetői irodájába kísérték (18 óra 55 perc körül), ahol a kerületi rendőrkapitányságra történő átkíséréséig tartózkodott.

A panaszos a magyar nyelvet megértette, elmondta, hogy magyar nyelvtanfolyamra jár, nem kért tolmácsot. Mivel az intézkedés ezen szakaszában nem előírás a tolmács biztosítása, ezért az intézkedő rendőrök az elfogott személlyel végig magyar nyelven kommunikáltak, amelyet elmondásuk szerint megfelelő szinten megértett. (Ugyanezen okból nem értesítették a panaszos állampolgársága szerinti nagykövetséget és a panaszos sem jelezte ilyen irányú igényét.) Az alosztály több beosztottja jól beszél angolul, azonban a panaszos sem magyarul, sem angolul nem kért segítséget a jelenlévő személyektől.

A csoportvezetői irodában szolgálatot teljesítő V. T. r. törzsszáslós (a csoportvezető) a körözési adatlap alapján 19 óra körüli időben felvette a kapcsolatot a Sirene irodával, ahol közölték vele, hogy fenti személlyel kapcsolatban a BÁH tud további felvilágosítást adni, mivel a SIS rendszerben Magyarország helyezte el a jelzést. V. T. r. törzsszáslós telefonon felvette a kapcsolatot a BÁH ügyeletével, ahol közölték, hogy látják ugyan a fenti ügyet a rendszerükben, de azzal kapcsolatban bővebb felvilágosítást aMRFK Idegenrendészeti Osztálya tud adni. Az Idegenrendészeti Osztály telefonon megerősítette, hogy a panaszossal szemben a körözést ők bocsátották, i-20/4647/2010. számon.

[Ez idő alatt a Pályaudvari Alosztály csoportvezetői irodájába kísért panaszost a kiadott utasításnak megfelelően H. G. r. őrmester az irodaegységében őrizte, míg G. T. r. őrmester elkészítette az esetről a személyes szabadságot korlátozó, elfogás végrehajtásáról készült jelentést.]

V. T. r. törzsszáslós távbeszélőn jelentette a tudomására jutottakat a kerületi rendőrkapitányság főügyeletének, ahol az ügyeletes tiszt szintén felvette a kapcsolatot a ...MRFK Idegenrendészeti Osztályával, majd 20 óra 10 perc körüli időben visszahívta V. T. r. törzsszáslóst és azt közölte, hogy további intézkedések miatt szükséges az elfogott személy átkísérése a kerületi rendőrkapitányságára. A járőrök az előállítás okaként közölték a panaszossal, hogy ellene SIS körözés van érvényben, és ennek tisztázása végett állítják elő az illetékességgel rendelkező kerületi rendőrkapitányságra. A panaszost ekkor tájékoztatta H. G. r. törzsőrmester úr a panasztételi jogáról (magyar nyelven). A tájékoztatás tartalmára ugyan a r. törzsőrmester nem emlékezett, arra azonban igen, hogy a panasztételi lehetőségekről kifüggesztett plakátot megmutatták a panaszosnak.

A kerületi rendőrkapitányság főügyeletesének utasítását követően az elfogott panaszost 20 óra 20 perckor átkísérték, és az előállító helyiségbe elhelyezték. Az átkísérés során előzetes figyelmeztetést követően („meg fogom bilincselni”) a panaszossal szemben az Rtv. 48. § , a a rendőrségi fogdák rendjéről szóló 19/1995. CXII. 13.) BM rendelet 34. §-a, valamint a a Rendőrség Fogdaszolgálati Szabályzatáról szóló 19/1996. (VIII. 23.) ORFK utasítás 74. pontja

alapján bilincselést alkalmaztak. Az elfogott személy magatartásából nem lehetett közvetlen támadásra következtetni, ezért a kezek előre helyzetben történő megbilincselésen kívül vezetősíjat és bilincsrögzítő övet nem alkalmaztak.

A befogadásánál jelen volt H. G. r. főtörzsőrmester, aki a kivizsgálás során elmondta, hogy a befogadás során a fogdaőr is magyar nyelven kommunikált a panaszossal, aki a magyar nyelvet láthatóan megértette, angolul, vagy más nyelven nem beszélt.

A kivizsgálás során az osztályvezető meghallgatta a pályaudvaron szolgálatban lévő T. N. r. őrmestert (aki angol nyelven beszél), valamint 19 óra 35 perctől az irodában jelen lévő és éjszakai szolgálatot ellátó F. T. r. törzsőrmestert (aki angol nyelven kitűnően beszél), akik elmondták, hogy a panaszos az intézkedő rendőrökkel, illetve a szolgálatirányítókkal angolul nem beszélt, betegségére nem hivatkozott, gyógyszereit nem kívánta bevenni, illetve orvosi papírjait nem mutatta meg. Letéti jegyzőkönyv a pályaudvaron nem készült, illetve egyéb eljárási cselekményeket sem végeztek, az idő azzal telt, hogy a csoportvezető igyekezett tisztázni a körözés elrendelésének okát. A panaszos az összesen 1 óra 25 percet töltött a Pályaudvari Alosztály irodáján, ezért részére élelmet nem biztosítottak.

Végezetül a mobiltelefon használatával kapcsolatban azt rögzíti a kivizsgálás, hogy nem került sor a mobiltelefon kikapcsoltatására.

b) Az intézkedést fogyanatosító H. G. r. főtörzsőrmester 2012. május 28-án kelt jelentésében az alábbi (új) információkkal egészítette ki az intézkedés napján kelt, az elfogás végrehajtásról készült jelentést.

A Pályaudvari Alosztály beosztottjaként szolgálatának teljesítése során 2012. április 25. napon 18 óra 39 perckor járőrtársával, G. T. r. őrmesterrel együtt a személyazonosság megállapítása, valamint a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, kezdeményeztek intézkedést a panaszossal (és társaival) szemben.

Az Rtv. 33. § (1) bekezdés f) pontja alapján történő elfogását követően a Pályaudvari Alosztály csoportvezetői irodájába kísérte a panaszost, amely során a panaszossal magyar nyelven kommunikált, valamint közölte vele (18 óra 45 perckor), hogy mivel ellene SIS körözés van érvényben a Pályaudvari Alosztály csoportvezetői irodájába előállítják a körözés okának tisztázása végett. A panaszos a magyar nyelven történő közlést láthatóan megértette, azt válaszolta, hogy „rendben”. A r. főtörzsőrmester a panaszost csoportvezetői irodába 18 óra 55 perc körül kísérte be, ahol a kommunikáció továbbra is magyar nyelven folyt.

A panaszos elmondta, hogy magyar nyelvtanfolyamra jár, már több mint 1 éve. A r. főtörzsőrmester megkérdezte tőle, hogy ettől függetlenül tolmácsot kér-e, melyre a panaszos határozottan „nem”-mel válaszolt, elmondta továbbá, hogy egyébként egy belvárosi étteremben pincérként dolgozik, ezért is fontos neki, hogy a magyar nyelvet megtanulja és jól beszélje. A jelentés szerint az a r. főtörzsőrmester részéről az intézkedés során nem hangzott el a beadványban foglalt kijelentés („our system clear, you go, our system not good, you stay here”). Az intézkedés során azért is magyar nyelven kommunikált a panaszossal, mert ő angol nyelven egyáltalán nem szólt hozzá, valamint nem jelezte, hogy angol vagy más nyelven óhajt kommunikálni. A beszélgetés során fény derült arra, hogy a panaszos emlékszik egy 2010-es

esetre, amivel összefüggésben több rendészeti szervnél is fogvatartásban volt Magyarországon, azonban ennél többet nem kívánt elmondani.

A panaszos ruházatának és csomagjának átvizsgálásakor közbiztonságra különösen veszélyes, valamint bűncselekmény elkövetésére alkalmas eszköz, valamint abból származó tárgyat nem találtak nála. A panaszos nem jelezte, hogy bárkit is szándékozna felhívni az esettel kapcsolatban, és arra sem szólították fel, hogy mobiltelefonját kapcsolja ki. A panaszos nem jelezte a rendőröknek, hogy lakására szándékozik menni, azt sem mondta, hogy éhes, valamint azt sem, hogy gyógyszereket kellene beszednie.

A r. főtörzsőrmester a kerületi rendőrkapitányságára történő átkísérést 20 óra 20 perc körüli időben kezdte meg, ahová kb. 20 óra 35 perc körül érkeztek meg, bilincselést a kísérés során a már hivatkozott szabályok alapján alkalmazott. Tekintettel arra, hogy a r. főtörzsőrmester a kísérést követően távozott a kerületi rendőrkapitányságról, az előállításról nem rendelkezik egyéb információval.

III.

A Testület a panaszos által előadottak alapján az intézkedés időpontjában hatályos jogszabályok alapján vizsgálat tárgyává tette az igazoltatás és az előállítás jogszerűségét, az előállítás okáról történő tájékoztatást, az előállítás időtartamát, a panaszos bilincselését, az előállítás panaszos által sérelmezett egyes körülményeit (tolmács értesítése, orvosi vizsgálatról való intézkedés, lumbágó betegség miatti gyógyszer bevitelének biztosítása, hozzátartozó vagy más személy értesítése, élelmezés) valamint, azt, hogy a panaszos az előállítás során milyen bánásmódban részesült.

A Testület álláspontja szerint a rendőri fellépés érintette a panaszosnak az Alaptörvény II. cikkében rögzített emberi méltósághoz való jogát, az abból levezetett testi épséghez és jó hírnévhez való jogát, a IV. cikkben rögzített szabadsághoz való jogát, a VI. cikk (2) bekezdése szerinti személyes adatok védelméhez való jogát, a hátrányos megkülönböztetés XV. cikk (2) bekezdésében rögzített tilalmát, továbbá a XXIV. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes eljáráshoz fűződő jogát – az alábbiak szerint.

1) A Testület először a panaszos igazoltatásának jogszerűségét vizsgálta.

A rendőrségi iratok szerint 2012. április 25-én a Pályaudvari Alosztály beosztottjai közül H.G. r. főtörzsőrmester és G. T. r. őrmester az Rtv. 29. § (1) bekezdés alapján a panaszos tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából intézkedést kezdeményeztek, figyelemmel arra, hogy a panaszos a rendőri jelenlétet észlelve zavartan kezdett viselkedni.

Az igazoltatás szabályait az Rtv. 29. § rögzíti, eszerint a rendőr a feladata ellátása során

a) igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani, valamint

b) az igazoltatott személyt - annak választása szerint - lakcímének, tartózkodási helyének a lakcímet igazoló hatósági igazolvánnyal vagy más alkalmas dokumentummal történő igazolására, vagy a lakcímre, tartózkodási helyre vonatkozó nyilatkozattételre kérheti fel.

A Testület utal továbbá a rendőrt terhelő intézkedési kötelezettségre, amelyet az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdése szabályoz. Eszerint: a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak.

A rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 8. §-a szerint a rendőr az általa észlelt vagy tudomására jutott és hivatalból üldözendő bűncselekményről – ha az elkövető ismert, annak megjelölésével – feljelentést tesz, vagy ha a nyomozó hatóság tagja, úgy hivatalból megteszi a szükséges intézkedéseket a büntetőeljárás megindítása érdekében. A rendőr a magánindítványra büntethető bűncselekmény észlelése esetén a feljelentés megtételére jogosult kérésére megadja a szükséges felvilágosítást. Ha a szándékos bűncselekmény elkövetésének helyszínén tetten ért vagy a menekülő elkövető elfogására nincs mód, a rendőr haladéktalanul intézkedik az elfogás és – szükség esetén – a helyszín biztosítása iránt. A 9. §-a szerint pedig a rendőr szabálysértés észlelése esetén feljelentést tesz, vagy – jogszabály által meghatározott esetekben – helyszíni bírságot szab ki. A szabálysértést észlelő rendőr figyelmeztetést azon szabálysértés esetén alkalmazhat, amely miatt helyszíni bírságot szabhat ki.

A Testület azon kérdéseire, hogy pontosan mit közöltek a panaszossal az intézkedés kezdetén, illetve, hogy hogyan, mikor és milyen tartalommal jelölték meg az intézkedés okát és célját, az intézkedő rendőrök jelentései azt tartalmazzák, hogy a panaszoshoz odalépve közölték, hogy „mélységi migrációs ellenőrzés” miatt vonják őt (és társait) intézkedés alá. A rendőrség az igazoltatás kezdeményezése kapcsán az illegális migrációval összefüggő jogsértések kezelésével kapcsolatos rendőri feladatok végrehajtásáról szóló 21/2008. (OT 11.) ORFK utasításban (továbbiakban: ORFK utasítás) foglaltakra, valamint a harmadik országbeli állampolgárok ellenőrzéséről szóló 2007. évi II. törvény (továbbiakban: Harmtv.) 67.§-ára is hivatkozott.

A Harmtv. 67. §-a a következőket tartalmazza „ A harmadik országbeli állampolgárok ellenőrzése” cím alatt.

„67. § (1) Az idegenrendészeti hatóság az e törvényben meghatározott szabályok megtartását ellenőrizheti.

(2) A harmadik országbeli állampolgár az ellenőrzéskor felhívásra köteles úti okmányát, tartózkodásra jogosító engedélyét vagy más, személyazonosításra alkalmas igazolványát felmutatni és átadni.

(3) Az ellenőrzés során a harmadik országbeli állampolgárnál talált, más személy részére kiállított és jogtalanul birtokban tartott úti okmányt a hatóság lefoglalja, és – amennyiben nem indul büntetőeljárás – továbbítja az azt kiállító állam magyarországi külképviseletének, ennek hiányában a külpolitikáért felelős miniszter útján megküldi az azt kiállító szervnek.

(4) Azt a harmadik országbeli állampolgárt, aki a magyarországi tartózkodás jogszerűségét vagy személyazonosságát hitelt érdemlően nem tudja igazolni, illetve az e törvényben foglalt szabályokat megsérti, az idegenrendészeti hatósághoz elő kell állítani.”

Az ORFK vonatkozó rendelkezései a következők:

„25. A mélységi ellenőrzés hatékony végrehajtása érdekében minden megyei rendőr-főkapitányság az illetékeségi területe vonatkozásában különös figyelemmel mérje fel:

- a) az államhatár irányába, illetve irányából vezető nagy forgalmú közutakon a gépjárművek kisorolására alkalmas helyeket;
- b) a folyókon átvezető hidakat, kompok forgalmának ellenőrzésére alkalmas helyeket;
- c) az autópályák, autóutak pihenőhelyeit;
- d) az államhatár irányába, illetve irányából közlekedő személyszállító vonatok, valamint a teher- és RO-LA szerelvények ellenőrzésére kijelölt helyeket, vonalakat;
- e) az illegális migráció áthaladási csomópontjait képező *nagyobb városok vasútállomásait*, a buszpályaudvarokat, a szállodákat, a panziókat, a magánszállásokat, a kempingeket, a turistaszállókat, az üdülőházakat;
- f) a külföldi állampolgárok engedély nélküli munkavállalására jellemző területeket;
- g) a külföldi állampolgárok engedély nélküli árusítására kiemelten alkalmas helyszíneket.

26. Fokozni kell a közös ellenőrzések gyakoriságát az illegális migráció és az ahhoz kapcsolódó más jogellenes cselekmények elleni hatósági fellépés hatékonyságának növelésére, illetve összehangolására kiadott 20/2004. (BK 15.) BM-FMM-PM együttes utasításban meghatározott együttműködő szervekkel, a mélységi szűrő-ellenőrző háló működtetése, az illegális migráció és a hozzá kapcsolódó más jogellenes cselekmények felfedése érdekében.

28. A Budapesti Rendőr-főkapitányság, illetve a megyei rendőr-főkapitányságok bevetési szolgálatai alkalmazhatóak bűnügyi, közlekedésrendészeti, közrendvédelmi, idegenrendészeti, határőrizeti, határfogalom ellenőrzési feladatok végrehajtására, közterületi járőrszolgálatot látnak el, részt vesznek az illegális migráció és az ahhoz kapcsolódó más jogellenes cselekmények komplex mélységi ellenőrzésének területi szintű feladataiban, továbbá bevonhatóak - a szükséges felkészítést követően, eseti jelleggel - csapateris feladatok végrehajtásába.”

A Testület megjegyzi, hogy egyéb ügy kapcsán tudomása van arról, mely szerint Dr. Hatala József r. altábornagy, országos rendőrfőkapitány – tekintettel az illegális migráció elleni küzdelemre – 2012. április 16-án 00.00 órától a szükséges ideig, de legkésőbb 2012. május 15-én 24.00 óráig az ország egész területére fokozott ellenőrzést rendelt el. (http://www.police.hu/sajto/sajtoszoba/orf120413_01.html) Az ellenőrzés célja a jogsértő tevékenységek megelőzése, visszaszorítása, felderítése, az állampolgárok szubjektív biztonságérzetének javítása. A jogszabályi háttér – ahogyan arra a Testület korábbi állásfoglalásaiban már számos alkalommal utalt – meglehetősen tág teret biztosít a fokozott ellenőrzések alkalmával fogantatható rendőri intézkedéseknek, ezen belül is elsősorban az igazoltatásnak. Ennek keretében az állomány tagjainak nem kell olyan mértékig mérlegelniük az igazoltatás konkrét okainak meglétét, mint egy olyan igazoltatás során, amelyet saját kezdeményezésre, az Rtv. 29. §-a alapján fogantatásnak, mert a fokozott ellenőrzés egyfajta „mögöttes felhatalmazást” jelent. Ez a felhatalmazás ugyanakkor nem korlátlan, hiszen a fokozott ellenőrzés is célhoz kötött rendőri intézkedés, amely cél érvényre juttatása a fokozott ellenőrzés jegyében végrehajtott intézkedéseknek is keretet szab. Vizsgálható tehát, hogy a fokozott ellenőrzés keretében fogantatott konkrét igazoltatás nem volt-e egyértelműen indokolatlan az elrendelt fokozott ellenőrzés céljaira figyelemmel. A police.hu-n közzétett közlemény szerint a fokozott ellenőrzés célja az illegális migráció elleni küzdelem. Az

illegális migráció kezelésének módja a belépési és tartózkodási szabályok betartása, azaz a schengeni térségben illegálisan tartózkodók kiszűrése és idegenrendészeti eljárás alá vonása. A másik oldala az illegális migrációhoz kapcsolódó bűncselekmények megelőzése, felderítése, nyomozása és sikeres büntetőeljárás lefolytatása.

A rendőrség által hivatkozott további jogszabályok és rendelkezések is alátámasztják, hogy a külföldi állampolgárságú panaszos igazoltatására tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából azért került sor, mert a rendőröket meglátva zavartan kezdett viselkedni. A Testület arra a következtetésre jutott, hogy a közleményben nevesített célok között is volt olyan, amelynek érvényesítése érdekében a panaszos igazoltatására – a forgalmas pályaudvaron – a fokozott ellenőrzés keretében jogszerűen került sor, mivel az az illegális migráció elleni küzdelem leküzdésére szolgálhatott.

A Testület ezért megállapította, hogy a panaszos igazoltatására a kellő jogalap és indok birtokában került sor, ennek okán pedig nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga.

2) A panaszos jogi képviselője kifogásolta, hogy a rendőrök – bár „normálisan viselkedtek” – nevüket, azonosító számukat nem közölték, azonosító jelvényüket vagy szolgálati igazolványukat nem mutatták fel, csak annyit mondtak: „személyi igazolvány és passport”, azaz a rendőrök az igazoltatás tényét és célját sem közölték.

H. G. r. főtörzsőrmester jelentése ezzel szemben azt tartalmazza, hogy az intézkedés megkezdésekor az intézkedés alá vont személyekkel az előírásoknak megfelelően közölte a nevét, rendfokozatát, jelvéyszámát, beosztási helyét, és azt is, hogy az intézkedésre a „mélységi migrációs ellenőrzés” miatt került sor, a panaszos tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából.

Az Rtv. 20. § (2) bekezdése szerint a rendőr az intézkedés megkezdése előtt köteles nevét, azonosító számát, illetve az intézkedés tényét és célját szóban közölni, illetve az V. és VI. fejezetben foglalt intézkedések, illetve kényszerítő eszközök alkalmazását követően a rendőr köteles az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az e törvény szerinti panasz lehetőségéről és előterjesztésére nyitva álló határidőről. Ugyanezen jogszabály (3) bekezdése szerint a rendőr köteles – ha az a rendőri intézkedés eredményességét nem veszélyezteti – intézkedése megkezdése előtt szolgálati igazolványát vagy azonosító jelvényét felmutatni. Ha a rendőr szolgálati igazolványának vagy azonosító jelvényének felmutatása az intézkedés megkezdése előtt veszélyeztetné az intézkedés eredményességét, úgy azt az intézkedés befejezésekor köteles felmutatni.

A rendőri intézkedés alakításait tovább részletezi a Szolgálati Szabályzat 5. §-ának (1) és (2) bekezdése. A hivatkozott jogszabályhelyek szerint az intézkedést a rendőr – az Rtv. 20. § (2) bekezdésének első mondatában meghatározottak közlését megelőzően – a napszaknak megfelelő köszönéssel, az intézkedés alá vont nemének, életkorának megfelelő megszólítással, ha a rendőr egyenruhát visel, tisztelgéssel kezdi meg. A polgári ruhában intézkedő rendőr az intézkedés megkezdése előtt szolgálati igazolványát és azonosító jelvényét felmutatja. A rendőri intézkedés eredményességének veszélyeztetésére figyelemmel a fentiek intézkedés megkezdését megelőző közlése akkor mellőzhető, ha az ott meghatározott információk előzetes közlése, valamint a szolgálati igazolvány és az azonosító

jelvény felmutatása az intézkedés megtételét lehetetlenné teszi, vagy annak eredményességét aránytalan mértékben veszélyezteti.

Amint az fentebb is olvasható, a rendőrségről a Testülethez érkezett iratok a panaszos előadásához kevés ponton kapcsolódnak. A Testület más bizonyítási eszköz nem állt rendelkezésére, ezért nem tudta feloldani az ellentmondást a panaszosi és a rendőri állítások között.

A fent ismertetett állítások között meghúzódó, feloldhatatlan ellenét miatt **nem volt megállapítható, hogy a szolgálati fellépés módja megfelelt-e a jogszabályi előírásoknak, ezért e tekintetben a tisztességes eljáráshoz való jog sérelme nem volt megállapítható.**

3) A Testület ezután azt értékelte, hogy jogszerűen került-e sor a panaszos elfogására, valamint, hogy az előállítás időtartama megfelelt-e a törvény adta lehetőségeknek, és az arányosság követelményének.

a) A jogi képviselő álláspontja szerint a rendőrség jogalap nélkül állította elő a panaszost, mivel ő érvényes személyi igazolványával igazolta magát, és az Rtv. 33. (1) vagy (2) bekezdése szerinti előállítási okok egyike sem állt fent. A rendőrök jogalap nélkül állították elő a panaszost, mert érvényes lakcímet igazoló hatósági igazolványát is megmutatta a rendőröknek, amely alapján láthatták volna, hogy — miután a panaszos igazolta tartózkodási jogcímét, valamint bejelentett lakóhelyét — amennyiben szükség van a panaszos további eljárási cselekmény során történő részvételére, a lakcímkártyáján szereplő, bejelentett lakóhelyén értesíthetik, ezért a kiértékeléssel is elérhették volna az intézkedés célját.

A rendőrségi iratok a panaszos előállításának indokaként és jogalapjaként az Rtv. 33. § (1) bekezdés f) pontját jelölte meg. (E szerint a rendőr a további intézkedés megtétele céljából elfogja és az illetékes hatóság elé állítja azt, aki az ország területén jogellenesen tartózkodik.) A panaszos adatainak ellenőrzése közben a SIS rendszer a panaszos adataira vonatkozóan találatot jelzett, amely szerint a panaszos schengeni területre történő belépését megtagadták 2010. október 21-étől kezdődően. A figyelmeztető jelzés kibocsátó országként Magyarország volt feltüntetve. Ezt követően a r. őrmester közölte a panaszossal (magyar nyelven), hogy ellene SIS körözés van érvényben és ennek tisztázása végett előállítják. A Pályaudvari Alosztály irodájában a csoportvezető/szolgálati parancsnok a körözési adatlap alapján felvette a kapcsolatot a BÁH ügyeletével, majd a jelzést elhelyező „MRFK Idegenrendészeti Osztályával. Ezt követően a kerületi rendőrkapitányság főügyeletéről az ügyeletes tiszt is felvette a kapcsolatot „MRFK Idegenrendészeti Osztályával, majd a velük történő egyeztetést követően azt az utasítást adta, hogy H. G. r. főtörzsőrmester további intézkedés céljából állítsa elő a panaszost a kerületi rendőrkapitányságára.

A Testület álláspontja szerint a Pályaudvari Alosztály munkatársai a helyzetnek megfelelően mindent megtettek a helyzet tisztázására, erről tanúskodnak a CD lemezen hallható telefonbeszélgetések is: az illetékes BÁH megkeresése után, annak tájékoztatása nyomán felvették a kapcsolatot a figyelmeztető jelzést elhelyező szervvel, a „MRFK Idegenrendészeti Főosztályával. A rendőrségi iratokból és a telefonbeszélgetésekből is kitűnik, hogy panaszos adatait a nyilvántartásokban ellenőrizték, azonban azokban nem volt nyoma a panaszos oltalmazottként történő elismerésének, a panaszos adatainak egyeztetése során csupán a korábbi BÁH ügyszámot tudták beazonosítani. A panasz eljárás során olyan adat, amely

szerint a panaszos az intézkedés során jelezte volna a rendőröknek, hogy oltalmazott státusza lenne, nem merült fel.

A polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló 1992. évi LXVI. törvény (a továbbiakban: Nytv.) 11. § (1) bekezdésének b) pontja szerint a nyilvántartás tartalmazza a polgár magyar vagy külföldi állampolgárságát, illetve hontalanságát, magyar állampolgársága megszűnésének tényét (a továbbiakban: állampolgárság), *menekült vagy oltalmazott*, bevándorolt, letelepedett *jogállását*, a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személy esetében a szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való joggal történő rendelkezés tényét, illetve a 4. § (1) bekezdés c) pontja szerinti külföldön élő polgár esetén a honosítás vagy visszahonosítás tényét.

A jogszabályhoz kapcsolódó, a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló 1992. évi LXVI. törvény végrehajtásáról szóló 146/1993. (X. 26.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Nytv. Vhr.) a nyilvántartás bizonyos adatai kapcsán értesítési kötelezettséget ír elő a polgárok számára. A rendelet 21. §-ának (1) bekezdése szerint a menekült és oltalmazott az e jogállását elismerő határozat jogerőre emelkedésétől számított öt napon belül köteles a lakóhelye szerinti jegyzőnél a nyilvántartásba vételhez szükséges – okirattal igazolt – személyi- és lakcímadatokat bejelenteni. Az adatok nyilvántartásba vételéről a jegyző hatósági igazolványt ad ki. Az Nytv. Vhr. idézett 21. §-ának (1) bekezdéséből következik, hogy a panaszos oltalmazott státuszáról a nyilvántartások abban az esetben rendelkeznek adattal, amennyiben az ezen jogállását elismerő határozat jogerőre emelkedését követően ezt a panaszos a lakóhelye szerint illetékes jegyzőnél bejelenti.

Tekintettel arra, hogy a kapcsolódó nyilvántartások ellenőrzése megtörtént, azonban a panaszos oltalmazotti státusza – feltehetőleg önhibájára visszavezethető okok miatt – nem szerepelt bennük, a rendőrségnek módja sem volt figyelembe venni a panaszos által hivatkozott tényeket az előállítás elrendelése és annak végrehajtása során a biztonsági kockázat megállapításakor. A Testület korábbi állásfoglalásában (329/2012. IX. 26.) is felhívta arra a figyelmet, a vonatkozó jogszabályi rendelkezések következtében a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal elismerésről szóló határozatait nem vezetik át hivatalból a vonatkozó adatbázisokba.

Az Rtv. 33.§ (1) bekezdésében felsorolt alpontokban a mérlegelést nem tűrő, kötelező előállítási okok szerepelnek. Azt a körülmény, hogy a panaszos intézkedés idején érvényes személyi igazolvánnyal és lakcímkártyával igazolta magát irreleváns abból a szempontból, hogy az intézkedést foganatosító rendőrök azt a tájékoztatást kapták – a rendszerben található SIS jelzés megerősítéseként –, hogy beutazási és tartózkodási tilalom van érvényben a panaszos ellen, így a rendőrök az Rtv. 33. (1) bekezdés f) pontja értelmében nem mérlegelhették a panaszos előállítását.

Fentiek alapján a Testület a panaszos elfogását és előállítását indokoltnak találta, illetve megállapítása szerint arra kellő jogalap birtokában került sor, így annak következtében személyes szabadsághoz való alapvető jogának megsértése nem valósult meg.

b) A panaszbeadvány szerint a rendőrség az Rtv. 15. (1) és (2) bekezdésében foglalt arányosság követelményét is megsértette azzal, hogy az előállítás – amellet, hogy maga az előállítás is törvénytelen volt – nem a szükséges ideig tartott, így az Rtv. 33. (3) bekezdését is megsértették a rendőrök. A fogvatartás – anélkül, hogy a panaszos személyes jelenléte bármiféle eljárási cselekményen szükséges lett volna – törvénytörő volt, mert a szükséges

időt jelentősen túllépve indokolatlanul korlátozta személyi szabadságát.

Az Rtv. 33. § (3) bekezdése tartalmazza az előállítás időtartamára vonatkozó rendelkezéseket. Ennek értelmében a személyi szabadság csak a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozható. Ezt az időtartamot a rendőri szerv vezetője egy alkalommal, 4 órával meghosszabbíthatja, amennyiben ez indokolt és az előállítás célja még nem valósult meg. Az előállítás időtartamát a rendőri intézkedés kezdetétől kell számítani.

Az elfogott, előállított, elővezetett személy részéről tett nyilatkozat szerint a panaszos előállításának várható időtartama 8 óra. Az előállítás időtartamáról készült, a panaszos által aláírt igazolás szerint 18 óra 45 perckor vette kezdetét a panaszos előállítása, aminek végső időpontját 2012. április 26-án 0 óra 35 percben rögzíti a dokumentum. Ez alapján megállapítható, hogy a panaszos előállítása 5 óra 50 percen át tartott, azaz az a törvényes keretek között maradván a nyolc órát nem haladta meg. A Testületnek ezért azt kellett értékelnie az Rtv. 15. §-a alapján, hogy arányosnak tekinthető-e ezen időtartam.

Az arányosság kérdésének megítéléséhez a Testület a panaszos előállítása alatt történt intézkedéseket és eljárási lépéseket a rendelkezésére álló dokumentumok alapján a következőképpen rekonstruálta.

A rendőri jelentések szerint a panaszost a pályaudvaron 18 óra 39 perckor igazoltatták, külföldi társaival együtt, 18 óra 45 perckor nyert megállapítást a körözés léte, majd 18 óra 55 perc körül kísérték be a csoportvezetői irodába, ahol 20 óra 20 percig tartózkodott. Ez idő alatt többször, többen is felvették a kapcsolatot a BÁH-hal, valamint a ..MRFK Idegenrendészeti Osztályával, hogy a körözés okát tisztázzák, illetve elkészítették az elfogás végrehajtásáról készült rendőri jelentést. A Kerületi Rendőrkapitányság ügyeletesének utasítására 20 óra 20 perckor átkísérték a panaszost a csoportvezetői irodából a kerületi rendőrkapitányságra, ahová 20 óra 35 perckor érkeztek meg. A panaszos az előállító helyiségben került elhelyezésre, miután a szükséges dokumentumok elkészültek 21 óra 20 perckor (Nyilatkozat elfogott, előállított, elővezetett személy részéről, letéti tárgyak jegyzéke). A Készenléti Alosztály állományába tartozó r. főtörzsőrmesternőt szolgálatának teljesítése során az ügyeletes tiszt arról tájékoztatta, hogy sor kerül majd egy külföldi személy gyanúsítottként történő kihallgatására, akit kiutasítottak az országból, ezért a gyors és hatékony intézkedés céljából a r. főtörzsőrmesternő megkezdte a Neo rendszerben a panaszos részére a védő kirendelését elrendelő határozat előkészítését. Később a r. főtörzsőrmesternő azt az információt kapta, hogy a helyzet még nem teljesen tisztázott, ezért az irat készítését félbehagyta. Az előállító helyiség őrzőparancsnokát az ügyeletes arról tájékoztatta, hogy a panaszos őrizetbe vételének előkészítése zajlik, a gyanúsított kihallgatását követően az érvényben lévő SIS-es körözés miatt a panaszos – aki az idő nagy részét alvással töltötte, kommunikálni nem próbált – őrizetbe vételére sor kerül majd. Az őrzőparancsnok ekkor arról tájékoztatta az ügyeleteset, hogy a letételezés során a panaszos letétjében elhelyezésre került egy 2012-ben kiállított BÁH határozat, ezért az őrizetbevételhez szükséges az ügy további tisztázása. A papírt az őrzőparancsnok átvitte az ügyeletesnek, aki újra megkereste telefonon mind a BÁH, mind a körözést irányító szervet. A késői időpont miatt meglehetősen elhúzódott az ellenőrzés folyamata, majd 0 óra 30 perckor az ügyeletes utasította az őrzőparancsnokot, hogy bocsássa szabadon a panaszost, mert az érvényben lévő SIS körözés ellenére a panaszos nem jogellenesen tartózkodik Magyarországon. Az őrzőparancsnok ekkor felébresztette az alvó panaszost és az előállítás időtartamáról szóló igazolás kiállítását követően a panaszost 0 óra 35 perckor szabadon bocsátotta.

A beadvány szerint a panaszostól nem kérdeztek semmit, nem tájékoztatták semmiről. A rendőrségi iratokból az világosan látszik, hogy 21 óra 20 perctől 0 óra 35 percig semmilyen érdemi, dokumentált eljárási cselekmény nem történt a panaszos ügyében. A Testület véleménye szerint az, hogy az őrparancsnok jelzése nyomán újra megkeresték az illetékes hatóságokat, még a késői óra okán sem vehet igénybe 3 óránál hosszabb időt. **A Testület ezért arra a következtetésre jutott az ismertetett körülmények alapján, hogy az előállítás időtartama miatt sérült a panaszos személyes szabadsághoz való joga, mert az az előállítás ideje alatt elvégzett eljárási cselekményekhez képest aránytalanul hosszú volt.**

A Testület megjegyzi, hogy a működésére irányadó hatásköri szabályok értelmében nem jogosult rendőrség felelőssét megállapítani az érvényét veszített jelzés törlésével kapcsolatban, ugyanakkor aggályosnak tartja, hogy a különböző nyilvántartási rendszerek nem összehangolt volta miatt hasonló esetek előfordulhatnak, ezért felhívja a figyelmet arra, hogy az általános adatvédelmi elveknek megfelelően a Schengeni Végrehajtási Egyezmény elismeri a személyek jogát arra nézve, hogy hozzáférjenek a SIS-ben tárolt, rájuk vonatkozó adatokhoz, valamint a hibás adat kijavítását vagy törlését kérjék, bírósághoz vagy az illetékes hatósághoz forduljanak, kérve az adatok javítását, törlését, vagy kártérítés megállapítását. Ezeket a jogokat az érintettek bármelyik schengeni államban gyakorolhatják. A SIS-be bevitt adatok jogszerűségének vizsgálata azon tagállam nemzeti joga alapján kerül elbírálásra, amely a szóban forgó adatot a SIS-ben rögzítette. Bárki, aki tájékoztatást kíván kapni arról, hogy az adatai szerepelnek-e (még) a SIS-ben, vagy az ott található adatok helyesbítését kéri, az ORFK SIRENE irodáját (Supplementary Information System at National Entry-a SIS nemzeti kapcsolattartási irodája) vagy az adatvédelmi biztost kell megkeresnie.

c) A panaszos jogi képviselője sérelmezte az előállítás okáról történő tájékoztatás elmaradását. A pályaudvar rendőrsén hiába kérdezte meg a panaszos, hogy miért vitték be, az intézkedést foganatosító rendőrök mindössze annyit közöltek vele, hogy „big problem 2010-ben”. A kerületi rendőrkapitányságra történő átszállítását követően további 3-4 órát tartották fogva egyedül egy zárkában, mialatt semmilyen információt nem kapott az előállítása indokáról. A jogi képviselő beadványában kifejti, hogy a beadvány készítésének időpontjáig sem ismert előttük a panaszos előállításának oka.

A BRFK rendőrségi iratok tanúsága szerint a panaszost még a pályaudvaron, a csoportvezetői irodába való kísérésekor tájékoztatták arról, hogy ellene SIS-es körözés van érvényben és a körözés okának tisztázása végett előállítják. A helyszínen történő közlést a panaszos láthatóan megértette, azt válaszolta, hogy „rendben”.

Az Rtv. 33. § (4) bekezdése értelmében az előállítottat szóban vagy írásban az előállítás okáról tájékoztatni kell, és az előállítás időtartamáról részére igazolást kell kiállítani.

A panaszosi előadás és a rendőri tájékoztatás között tapasztalt ellentmondás feloldására a Testületnek egyéb bizonyítékok híján nem volt módja, ezért a rendőrség mulasztása az előállítás okának közlésével kapcsolatban, így a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelme nem volt megállapítható.

4) A panaszos sérelmezte továbbá, hogy a pályaudvarról a kerületi rendőrkapitányságra történő átszállítása során megbilincseltek kezeit (előre helyzetben) és a rendőrségi objektumba való megérkezéséig bilincselést alkalmaztak vele szemben, mintegy 10-15 percig.

A bilincselésre figyelmeztetés nem történt, csupán rárakták a bilincset, mindenféle tájékoztatás nélkül.

A 2012. május 28-án kelt jelentésében az intézkedő H. G. r. főörzsőrmester a bilincsalkalmazás jogalapját az Rtv. 48. § b) és c) pontjában, valamint a Rendőrség Fogdaszolgálati Szabályzatáról szóló 19/1996. (VIII. 23.) ORFK utasítás (továbbiakban: ORFK utasítás) 74. pontjában jelölte meg. A jelentés azt is tartalmazza, hogy a panaszos támadásának és szökésének megakadályozására alkalmazott bilincset, és mivel az intézkedés során magatartásából nem lehetett közvetlen támadásra következtetni, a kezek előre helyzetben történő megbilincselése mellett döntöttek. A parancsnoki kivizsgálás ezen túlmenően a fogdák rendjéről szóló 19/1995. (XII. 13.) BM rendelet (a továbbiakban: Fogdaszabályzat) 34. §. –ára hivatkozott a bilincselés jogalapjaként, továbbá azt rögzíti, hogy a kényszerítő eszköz alkalmazása előtt elhangzott a bilincselésre történő előzetes figyelmeztetés.

a) A Testület a bilincselés jogszerűségének vizsgálatánál a következő rendelkezésekre volt figyelemmel.

Az Rtv. 48. §-a alapján a rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy a) önkárosításának megakadályozására, b) támadásának megakadályozására, c) szökésének megakadályozására, d) ellenszegülésének megtörésére.

A Szolgálati Szabályzat a kényszerítő eszközök általános szabályai között a következőket tartalmazza:

38. § (1) A kényszerítő eszközt a helyszínen alkalmazó rendőr, valamint a csapaterőt, útzár alkalmazását, továbbá a tömegoszlatást elrendelő parancsnok a helyszíni intézkedések után köteles írásos jelentést készíteni. Ha a kényszerítő eszköz alkalmazását személyi szabadságot korlátozó intézkedés követi, a kényszerítő eszközt a helyszínen alkalmazó rendőrnek a jelentést a személyi szabadságot korlátozó intézkedésről szóló írásos jelentésben kell megtennie.

(2) A kényszerítő eszköz alkalmazásáról készített jelentés tartalmazza:

- a) hol, mikor, kivel szemben, mennyi ideig, milyen kényszerítő eszköz alkalmazására került sor, és ennek mi volt az indoka,
- b) a jogellenes magatartás abbahagyására történt-e felszólítás, ha nem, ennek mi volt az oka,
- c) a kényszerítő eszköz alkalmazására történt-e előzetes figyelmeztetés, ha nem, ennek mi volt az oka,
- d) keletkezett-e sérülés, és milyen fokú, valamint keletkezett-e anyagi kár,
- e) mi történt a sérülttel, ellátására történt-e intézkedés, ha nem, ennek mi volt az oka,
- f) a támadásra használt eszköz leírását, ha támadás miatt történt a kényszerítő eszköz alkalmazása,
- g) a tanúk természetes személyazonosító adatait és lakcímét, valamint
- h) az alkalmazást lehetővé tevő valamennyi jogszabályhelyre történő hivatkozást.

(3) A kísérés során alkalmazott bilincs alkalmazásának kivételével a kényszerítő eszköz alkalmazását követően a rendőr szolgálati előjárója haladéktalanul köteles kivizsgálni az alkalmazással összefüggő követelmények teljesülését.

39. § (1) Az Rtv. szerinti kényszerítő eszköz csak akkor alkalmazható, ha az intézkedés alá vont magatartása, ellenszegülésének mértéke annak Rtv. szerinti alkalmazását indokolja. A nagyobb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz akkor

alkalmazható, ha a kisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz alkalmazása nem vezetett eredményre vagy sikere eleve kilátástalan.

(2) Az intézkedés alá vont személy magatartása szempontjából a rendőr az alábbiak szerint tesz különbséget:

- a) passzív ellenszegülést tanúsító személy, aki a rendőri intézkedés során a számára jogszerűen adott rendőri utasításokat nem hajtja végre, de tevőleges ellenszegülést nem mutat,
- b) aktív ellenszegülést tanúsító személy, aki nem veti magát alá a jogszerű rendőri intézkedésnek, magatartásával fizikai erő kifejtés útján is igyekszik azt megakadályozni,
- c) támadó magatartást tanúsító személy, aki az intézkedő rendőrré, valamint a támogatására vagy védelmére kelt személyre rátámad.

(3) A kényszerítő eszköz alkalmazását jól hallható, közérthető és határozott módon a következő sorrendben meg kell előznie:

- a) a jogellenes magatartás abbahagyására való felszólításnak, „a törvény nevében” szavak előrebocsátásával, valamint
- b) a figyelmeztetésnek, hogy kényszerítő eszköz alkalmazása következik.”

A Szolgálati Szabályzat 41. § (4) bekezdése szabályozza a bilincselés módjait.

„A bilincselés módjai:

- a) két vagy több ember kezének egymáshoz bilincselése,
- b) kezek előre vagy hátra bilincselése,
- c) indokolt esetben lábak egymáshoz bilincselése,
- d) indokolt esetben tárgyhoz bilincselés.

(5) Tilos a tárgyhoz bilincselést járműben történő szállítás közben alkalmazni. Tilos a bilincs olyan módon való használata, amely indokolatlanul fájdalmat, sérülést okoz vagy jellegénél fogva megalázó.

(6) A bilincselés módját az intézkedő rendőr az adott körülmények között a legcélszerűsággal választja meg azzal, hogy

- a) a kezek hátra bilincselése akkor célszerű, ha
 - aa) a bilincs alkalmazására testi kényszer útján kerül sor, vagy alapos okkal tartani lehet rendőr elleni támadástól, valamint szökéstől,
 - ab) az érintett személy szállítás, átkísérése nem az arra a célra kialakított járműben történik,
 - ac) az érintett személyt a rendőr egyedül állítja elő,
 kivéve, ha az intézkedésben érintett kezei az erre a célra kialakított övhöz vannak bilincselve;
- b) lábbilincselés, valamint kéz és láb bilincselés együttes alkalmazása akkor indokolt, ha arról, akivel szemben alkalmazzák, feltételezhető, hogy önmagában vagy másban kézbilincs alkalmazása esetén is kárt tud okozni, vagy a bűncselekmény jellege azt indokolja;
- c) tárgyhoz bilincselésnek – az (5) bekezdésben meghatározott korlátozás mellett – akkor van helye, ha a személy önkárosításának, támadásának vagy szökésének megakadályozása, ellenszegülésének megtörése, vagy az intézkedés eredményes befejezése más módon nem biztosítható.”

Az ORFK utasítás a személyi szabadságukban korlátozott személyek kísérésevel összefüggésben az alábbi rendelkezéseket tartalmazza. A 74. pont szerint „a kísérő őrzést végrehajtó rendőr szolgálatát a rendszeresített felszereléssel, bilincsré szerelt vezetősíjjal és bilincsrögzítő övvel teljesítse”.

A Fogdaszabályzat 34.§-a, „A fogvatartottak kísérése és fogdán kívüli őrzése” cím után az alábbiakat tartalmazza.

„34. § (1) A kísérés az a szolgálati tevékenység, melynek során a fogvatartottat meghatározott szervhez vagy helyre kísérik, illetőleg szállítják. A kísérésre az RSZSZ. 90. §-a rendelkezéseit kell alkalmazni.

(2) A kísérés megkezdése előtt a fogvatartott ruházatát át kell vizsgálni. A fogvatartott várható magatartására tekintettel keze előre, illetve hátra is bilincselhető, szükség esetén lábbilincs is alkalmazható.

(3) A fogvatartottat haladéktalanul meg kell bilincselni, ha támadást vagy szökést kísérel meg. Az eljárási cselekmény foganatosítását követően a fogdába történő visszakísérés előtt a fogvatartottat meg kell bilincselni, és ruházatát át kell vizsgálni.

(4) A fogvatartottak kísérését elsősorban az erre a célra rendszeresített különleges szolgálati gépkocsin kell végrehajtani. Ennek hiányában olyan rendőrségi gépkocsi vehető igénybe, amellyel a kísérő örök a rendőri szervekkel állandó rádiókapcsolatot tudnak tartani.”

Továbbá a Szolgálati Szabályzat 76. § (1) bekezdése értelmében a kísérő ör feladata a felügyeletére bízott fogvatartott személy meghatározott helyre történő kísérése. A (4) bekezdés szerint a kísérésre vonatkozó utasítást a fogvatartás elrendelésére jogosult vezető adja, illetve az (5) bekezdés ezen feladat ellátásával összefüggésben azt rögzíti, hogy „ha a kísért személy veszélyessége ezt indokolja, a kísért személyt meg kell bilincselni”.

A Testület a bilincselés jogszerűségét a fenti rendelkezések értelmében kizárólag az Rtv. rendelkezéseire figyelemmel vizsgálta, tekintettel arra, hogy a Testület álláspontja szerint a Pályaudvari Alosztály csoportvezetői irodájából a kerületi rendőrkapitányságra történő szállítása nem tekinthető kíséresi tevékenységnek, mivel a pályaudvaron nem történt meg sem a panaszos előállító helyiségben, sem a fogdán történő elhelyezése. Ezt támasztja alá az is, hogy a rendőrségi iratok közt nem szerepelt a Szolgálati Szabályzatban említett kísérésre vonatkozó utasítás.

A konkrét eset vizsgálata során a Testület megállapította, hogy a rendőrök eljárásuk során a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően jártak el és kellőképpen mérlegelték a panaszos bilincselését. Ezen megállapításánál a Testület jelentőséget tulajdonított annak, hogy az intézkedéskor a nyilvántartásból az nyert megállapítást, hogy a panaszos ellen SIS-es körzés van érvényben, megsértette a vele szemben elrendelt beutazási és tartózkodási tilalmat, azaz az ország területén jogellenesen tartózkodik, ezért a mérlegelést nem tűrő előállítási okból kifolyólag előállították a panaszost, a helyzet tisztázása végett. A Testület álláspontja szerint egy olyan külföldi személlyel szemben, akiről feltételezhető, hogy jogellenesen tartózkodik az ország területén, a rendőrökben okkal merülhetett fel a gyanú, hogy megpróbálja magát kivonni a hatóságok intézkedése alól. A Testület álláspontja szerint a kezek előre helyzetben történő bilincselésével a rendőrök az Rtv. 15. § (2) bekezdésére is figyelemmel voltak, nevezetesen az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a kisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó bilincselési módot választották.

Fentiek okán a Testület úgy ítélte meg, hogy a rendőrség jogszerűen alkalmazott bilincselést a panaszossal szemben, ezáltal nem sérült a panaszos személyes szabadsághoz és emberi méltósághoz való joga. A kényszerítő eszköz alkalmazását megelőző előzetes figyelmeztetés megtörténte tekintetében a panaszosi és rendőri iratok közti ellentmondást a Testület egyéb eszközzel feloldani nem tudta, így e tekintetben a

panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelme nem volt megállapítható. Megállapította ugyanakkor a Testület a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmét amiatt, hogy a kényszerítő eszköz alkalmazását az intézkedés napján kelt, elfogás végrehajtásáról készült jelentés nem rögzítette.

5) A Testület ezt követően a beadvány tolmácsolás elmaradásával kapcsolatos részeit vizsgálta.

A Pályaútdvar Rendőrsén a panaszos többször megkérdezte, hogy mi tart annyi ideig (csak azt látta, hogy a rendőrök telefonálnak és több számítógépen is ellenőrzik az adatait), mi történik, ekkor kérdezték meg, hogy mi az anyanyelve, amire a panaszos azt válaszolta, hogy urdu. A rendőrök azt mondták, hogy lesz tolmács, azonban nem jelent meg személyesen urdu nyelven beszélő tolmács, és telefonon keresztül sem került sor tolmácsolásra.

Az Rtv. és Szolgálati Szabályzat nem magyar állampolgárral, illetve a magyar nyelvet nem ismerő személlyel szembeni rendőri intézkedés végrehajtása esetére nem szól a tolmács kirendeléséről. Nem szabályozott a rendőri intézkedések során az ilyen személyek anyanyelve használatának kérdése sem. Szükséges ezért emlékeztetni a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) nyelvhasználatra vonatkozó 10. § (1) bekezdése szerint: „Ha a közigazgatási hatóság nem magyar állampolgárságú, a magyar nyelvet nem ismerő személy ügyében magyarországi tartózkodásának tartama alatt hivatalból indít azonnali intézkedéssel járó eljárást, vagy a természetes személy ügyfél azonnali jogvédelemért fordul a magyar közigazgatási hatósághoz, a hatóság köteles gondoskodni arról, hogy az ügyfelet joghátrány ne érje a magyar nyelv ismeretének hiánya miatt. Törvény az e bekezdésben foglalt rendelkezés alkalmazását az itt nem szabályozott esetekben is kötelezővé teheti.” A Ket. 60. §-a tartalmazza a tolmácsra vonatkozó rendelkezéseket. Ezen törvényhely (1) bekezdése kimondja „ha az ügyfél vagy az eljárás egyéb résztvevője által használt idegen nyelvet az ügyintéző nem beszéli, tolmácsot kell alkalmazni. Ha az ügyintéző beszéli az idegen nyelvet, a többi ügyfél és az eljárás egyéb résztvevője érdekében tolmácsot kell alkalmazni, kivéve, ha ők is beszélnek az adott idegen nyelvet. Ennek tényét a jegyzőkönyvnek tartalmaznia kell.”

Ezen túlmenően a rendőrségi fogdák rendjéről szóló 19/1995. (XII. 13.) BM rendelet (a továbbiakban: Fogdászabályzat) 2. §-ának (8) bekezdése szerint a fogvatartott a fogdába történő befogadásakor jogosult anyanyelvén, vagy az általa ismert más nyelven *írásban*, ha indokolt, szóban megismerni jogait és kötelességeit, azok gyakorlásának módját; a fogda napirendjét; a panasz és a kérelem előterjesztésének módját; valamint a fegyelmi vétségeket, a kiszabható fegyelmi fenyítéseket, azok időtartamát, a jogorvoslat lehetőségeit. Ugyanezen jogszabályhely (9) bekezdése szerint: „A fogvatartott részére befogadásakor át kell adni a jogait és kötelezettségeit tartalmazó, valamint a vele szemben alkalmazható kényszerítőeszközökről szóló írásos tájékoztatót. A szóbeli tájékoztatás megtörténtéről és megértéséről, illetőleg az írásos tájékoztató átvételéről a fogvatartottat a (8) bekezdés első mondatának figyelembevételével írásban nyilatkoztatni kell.”

A Ket. és a Fogdászabályzat az előállítottakra nem vonatkozik, ugyanakkor megállapítható, hogy egy nyolc, bizonyos esetekben 12 órás szabadságelvonás kellően súlyos jogkorlátozás ahhoz, hogy ugyanazon elvi okokból, amelyek miatt az említett jogszabályok rendelkeznek a kérdésről, a rendőrség az előállítottak számára is biztosítsa a legalapvetőbb jogaik (és kötelezettségeik) megismerhetőségének lehetőségét.

Az Rtv. 2. § (1) bekezdése szerint a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait. Az előállítottak számára az Rtv. számos olyan jogot biztosít, amelyeknek garanciális jelentőségük van több alapvető jog érvényesülése szempontjából, illetve amelyek érvényesüléséhez az szükséges, hogy az érintett személy megkapja (és megértse) a szükséges tájékoztatást annak érdekében, hogy eldöntse kíván-e élni a jogszabály által biztosított jogaival (pl. hozzátartozó, vagy más személy értesítéséhez való jog, orvosi ellátáshoz való jog stb.)

A panaszos esetében tolmács nem volt jelen a panaszos előállítása során, mert a rendőrségi iratok tanúsága szerint a panaszos a rendőrök kifejezett kérdésére, hogy igényel-e tolmácsot, nemmel felelt. A jelentésekben az áll, hogy a panaszossal végig magyar nyelven kommunikáltak, mivel a magyar nyelvet láthatóan jól megértette, nem is próbált angolul vagy más nyelven kommunikálni. Az őrparancsnok jelentése szerint a panaszos az előállító helyiségben nem kezdeményezett kommunikációt. A Testület szerint ugyanakkor nem megállapítható, hogy a panaszos passzivitását mi okozta.

A panaszosi és a rendőri előadás közötti ellentmondás feloldása nem volt lehetséges egyéb bizonyítékok hiányában, így nem állapítható meg, hogy a panaszos milyen nyilatkozatot tett a nyelvismeret tekintetében, illetve hogy kért-e tolmácsot, ezért nem állapítható meg a tisztességes eljáráshoz való jog sérelme a tolmács igénybevételének mellőzése miatt.

Ugyanakkor megjegyzi a Testület, hogy a helyzet rendezése mielőbbi jogalkotói választ kíván, annak érdekében, hogy a magyar nyelvet nem beszélő érintettek jogai az eljárás ezen szakaszában is garantálva legyenek.

6) A Testület ezt követően a panaszos előállításának egyes körülményeit vizsgálta.

a) A Testület az összefüggésük okán együtt vizsgálta a panaszos orvosi vizsgálatának elmaradását, a panaszos gyógyszereinek bevételének biztosítását, illetve az élelmezés kérdését.

A Testületnek ezen a ponton abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a panaszos előállítása alatt eleget tettek-e a rendőrök a segítségnyújtási kötelezettségüknek, illetve a fogvatartott orvosi ellátása biztosítására történt-e bármilyen intézkedés.

A panaszos jogi képviselője beadványában a panaszos orvosi problémáinak előzményeként előadta, hogy a panaszosnak több, mint egy éve vannak gerincfájdalmai, amelyek következtében 2012. április 16-án ortopédiai szakrendelésen vett részt. A panaszosnál az előállítás idején mind a többféle gyógyszere, mind az ortopédiai szakrendelésen készült lelete, mind a 2012. április 17-én az Egészségügyi Szolgálaton keletkezett kezelőlapja és neurológiai lelete, mind a röntgen lelete nála volt a táskájában.

A panaszos a beadvány szerint már a pályaudvari rendőrsőn jelezte az intézkedést fogantató rendőröknek, hogy a lumbágója miatt számára felírt gyógyszereket be kell vennie, a gyógyszereket azonban az orvos tanácsa szerint nem szabad éhgyomorra bevennie, ezért kérte a rendőröket, hogy engedjék el a pályaudvarhoz közel lévő lakására, hogy ehessen, s bevehesse gyógyszereit. A kezelőlap tanúsága szerint az előállítás megkezdésének napján is

kontroll-vizsgálaton vett részt, ám a rendőrök nem törődtek a panaszos igényével, s csak azt ismételték magyarul, hogy „Csendben legyen! Most nem. Most várjon.”. A rendőrörsön azt is mondták a panaszosnak, hogy üljön le, amire ő azt mondta, hogy nem ülhet le, mert fájdalmai vannak és ekkor mutatta meg az orvosi papírjait. (Emiatt nem kötelezték arra, hogy leüljön, azonban körülbelül 1 óra álldogálás után egy magas pultra felkönyökölve állt tovább a panaszos, mert így kevésbé érezte a fájdalmát. Ekkor az a rendőr, aki ellenőrizte a számítógépben a panaszos adatait, mérgesen rászólt a panaszosra, hogy ne könyököljön ott, hanem „álljon vigyázásban”.)

A jogi képviselő kifogásolja, hogy a rendőrörsön nem vizsgálta meg a panaszost orvos és mentőt sem hívtak hozzá, illetve azt is, hogy a kerületi rendőrkapitányságon sem biztosították az orvosi ellátást, pedig az előállítást foganatosító rendőrök tudtak a panaszos gyógyszereiről, csak elmulasztották átadni a panaszos betegségére és élelem iránti igényére vonatkozó információt az intézkedést folytató (új) rendőröknek.

A beadvány kiegészítés szerint a kerületi rendőrkapitányságon már nem kérte a gyógyszereit, mert már a pályaudvaron sem engedték meg neki, hogy ételt vehessen magához, s bevegye utána a gyógyszereit. Orvost is azért nem kért, mert túlságosan ideges volt amiatt, hogy nem tudta, mi történik vele. Élelemet pedig azért nem kért a kerületi rendőrkapitányságon, mert nem tájékoztatták őt arról, hogy az 5 órát meghaladó fogvatartása esetén joga van ételt kérni.

Az intézkedést foganatosító H. G. r. főtörzsőrmester 2012. május 28-án kelt jelentése azt tartalmazza, hogy a panaszos nem jelezte a rendőröknek, hogy gyógyszereket kellene beszédni, azt sem jelezte, hogy éhes lenne, vagy a lakására szándékozik menni. A BRFK által megküldött parancsnoki kivizsgálás arról számol be, hogy meghallgatták az intézkedéskor a pályaudvaron szolgálatban lévő T. N. r. őrmestert és F.T. r. törzsőrmestert, akik megerősítették, hogy a panaszos nem hivatkozott betegségére, gyógyszereit nem kívánta bevenni, és orvosi papírjait sem mutatta meg.

A kerületi rendőrkapitányság által mellékelt „Nyilatkozat elfogott, előállított, elővezetett személy részéről” nevű dokumentum szerint az előállítás időtartama várhatóan 8 óra, a panaszosnak folyamatos kezelést és orvosi felügyeletet igénylő, valamint fertőző betegsége nincsen, sérülése az előállítása során nem keletkezett, panasza az előállítással kapcsolatban nincs. A nyilatkozat 6. pontja szerint az előállító helyiségben történő elhelyezéssel kapcsolatban, illetve az ott tartózkodással kapcsolatos jogokról és kötelezettségekről, jogorvoslati lehetőségekkel kapcsolatban a panaszost tájékoztatták.

A panaszos a dokumentumot 21 óra 20 perckor aláírásával ellátta.

A panasz ezen részének értékelésénél az Rtv. 2. § (1) bekezdésére utalni, ami kimondja, hogy a rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyonbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak. A rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait. E mellett az Rtv. 24. § (1) bekezdése szerint a rendőr köteles a feladatkörébe tartozó segítséget, illetőleg a hozzáfordulóknak a tőle elvárható felvilágosítást megadni. A rendőrség segítségnyújtási és felvilágosítás-adási kötelezettsége a rendőrség alapfunkciója, a segítségnyújtás pedig csak halaszthatatlan szolgálati érdekből tagadható meg, közvetlen életveszély esetén azonban a szolgálati érdek is alárendelődik az emberi élet óvásához fűződő fontosabb érdeknek.

Az Rtv. 18. § (2) bekezdése kifejezetten rögzíti: „A rendőrség gondoskodik a fogvatartott elhelyezéséről, a fogvatartás miatt bekövetkező egészségkárosodás megelőzéséhez szükséges ellátásáról. A sérült, beteg vagy más okból sürgős orvosi ellátásra szoruló fogvatartottat orvosi ellátásban kell részesíteni.” A jogszabály ezen rendelkezéshez kapcsolódó magyarázata szerint a fogvatartás során a rendőrségnek kell gondoskodnia a fogvatartott elhelyezéséről, a fogvatartással összefüggő egészségkárosodás megelőzéséhez szükséges ellátásáról. Az elhelyezési kötelezettség keretében kell gondoskodni a fogvatartott megfelelő táplálásáról, tisztálkodási és pihenési lehetőség biztosításáról, illetőleg az időjárás viszonyaitól szembeni védelemről. Az egészségi állapot megőrzése szempontjából a fogvatartás kezdetekor fennálló egészségi állapotot kell figyelembe venni, a fogvatartás körülményei ehhez képest nem idézhetnek elő további egészségromlást. Nem róható azonban a rendőrség terhére, ha a megbetegedés vagy a fogvatartáskor meglévő betegség súlyosbodása és a fogvatartás körülményei között nincs okozati összefüggés. A sérült, a felismerhetően beteg, illetve más okból sürgős orvosi ellátásra szoruló fogvatartottat azonban orvosi ellátásban kell részesíteni.

Az étkeztetés szabályait a Szolgálati Szabályzat 31. § (11) bekezdése rögzíti. A hivatkozott jogszabályhely szerint „A személyi szabadság elvonása első 5 óráját követően az intézkedést fogantató rendőri szervnek kell gondoskodni a fogvatartott személy élelemmel történő ellátásáról. A fogvatartott személy étkezése az előállító helyiségben történik. Az étel kiosztását a felügyeletet ellátó rendkívüli őr végzi. Ha a rendkívüli őr nem rendelkezik az étel kiosztásához szükséges egészségügyi dokumentációval, akkor az élelmiszer kicsomagolását nem végezheti. A fogvatartott ilyen esetben előrecsomagolt élelmiszerekkel és az annak elfogyasztásához szükséges egyszerhasználatos evőeszközökkel látható el. A rendkívüli őr feladatokkal megbízott rendőr löfegyverét ezen feladat ellátása alatt nem viselheti.”

A Szolgálati Szabályzat a 51. § (3) bekezdése a fentieket a következőkkel egészíti ki. „Az előállító helyiségben történő elhelyezéskor, az előállított, elővezetett, visszatartott személyt fel kell világosítani az intézkedés várható időtartamáról. Ruházatát át kell vizsgálni, és tőle el kell venni azokat a tárgyakat, amelyeket fogva tartáskor sem tarthat magánál. Nyilatkoztatni kell sérüléséről, esetleges panaszáról, szükség esetén orvosi ellátásban kell részesíteni.”

A panaszosi állítás és a rendőrségi iratok a lehető legteljesebb mértékben ellentmondanak egymásnak a pályaudvaron történetekre vonatkozóan, és csak annyiban fedik egymást, hogy a panaszos a kerületi rendőrkapitányságon már nem jelezte külön a rendőröknek, hogy orvosi vizsgálatot kér, illetve, hogy gyógyszerei beviteléhez szüksége van élelemre.

A rendőrségi iratok szerint a panaszos nem jelezte senkinek a pályaudvaron betegségét, orvosi papírjait nem mutatta meg, nem jelezte, hogy gyógyszereket kell beszednie. A kerületi rendőrkapitányságon kiállított és panaszos által aláírt nyilatkozatból sem tűnik ki a panaszos betegsége, illetve az, hogy sérülése miatt orvosi segítséget igényelt volna. Tényként rögzítendő, hogy a panaszos előállítása meghaladta az öt órát, ebből kifolyólag jogosulttá vált a fogvatartás alatt öt megillető élelemre. Megjegyzendő, hogy a rendőrségi iratok erre vonatkozóan nem tartalmaznak külön nyilatkozatot, azonban a nyilatkozat 6. pontja szerinti tájékoztatás részét képezi az ételmezéssel kapcsolatos felvilágosítás.

A panaszosi előadás és a rendőri tájékoztatás között tapasztalt ellentmondás feloldására a Testületnek nem volt módja, ezért nem volt megállapítható a rendőrség mulasztása, így az orvosi vizsgálat elmaradása miatt a panaszos testi épségéhez fűződő jogának

séreleme, valamint az élelmezési kötelezettség teljesítésével kapcsolatban az emberi méltósághoz való jog séreleme nem állapítható meg.

b) Ezt követően a Testület azt vizsgálta meg, hogy a rendőrség biztosította-e a panaszosnak azt a lehetőséget, hogy telefonján előállításáról hozzátartozóját vagy más személyt értesítsen.

A beadvány szerint miután a rendőrkapitányságon levették a bilincset a panaszosról, azt követően telefonálni szeretett volna, azonban mivel kikapcsolták a telefonját, senkit nem tudott értesíteni. Amikor a rendőrkapitányságon elvették a telefonját, nem kapott tájékoztatást arról, hogy értesíthet valakit. Mivel nem tudott erről a lehetőségről, nem is kérhette ezt. Csak abból tudott kiindulni, hogy nem szabad senkit értesítenie, hiszen amikor használni szeretne volna a telefont, azt elvették tőle és a szeme láttára szétszedték. A rendőrök nem indokolták meg a telefon elvételét, vagy hogy miért kell kikapcsolni, mindössze annyit mondtak magyarul, hogy „itt nem lehet”.

A vizsgált esetben a rendőrség iratai – mind a parancsnoki kivizsgálás, mind az intézkedő rendőr jelentése – arról adnak számot, hogy a Pályaudvari Alosztályon nem került kikapcsoltatásra a panaszos mobiltelefonja, illetve nem is jelezte a panaszos, hogy bárkit is szándékozik felhívni az esettel kapcsolatban. A kerületi rendőrkapitányság iratai szerint a panaszost nyilatkoztatták arra vonatkozóan, hogy kéri-e bármely személy kiértékesítését az előállításáról, azonban a panaszos hozzátartozó vagy más személy kiértékesítését nem kérte. A nyilatkozatot a panaszos 2012. április 25-én 21 óra 20 perckor aláírásával ellátta. Az őrparancsnok jelentése annyi kiegészítő információt tartalmaz, hogy az előállító helyiségben bekapcsolt mobil készülékkel nem lehet tartózkodni, valamint annak IMEI számát a letéti jegyzőkönyv elkészültéhez fel kell jegyezni, a telefont szükségyszerűen szét kell szedni, majd ezt követően kikapcsolt állapotban letétbe kell helyezni.

Az értesítésekkel összefüggésben az Rtv. 18. §-ának (1) bekezdése szerint a fogvatartott részére biztosítani kell azt a lehetőséget, hogy egy hozzátartozóját vagy más személyt értesítsen, feltéve, hogy ez nem veszélyezteti az intézkedés célját. Ha a fogvatartott nincs abban a helyzetben, hogy e jogával élhessen, az értesítési kötelezettség a rendőrséget terheli. Ezen törvényhely kötelezően előírja tehát, hogy – az Rtv. 97. §-a h) pontja szerinti – fogvatartott részére biztosítani kell azt a lehetőséget, hogy egy hozzátartozóját vagy más személyt értesítsen, feltéve, hogy ez nem veszélyezteti az intézkedés célját. Ha a fogvatartott nincs abban a helyzetben, hogy e jogával élhessen, az értesítési kötelezettség a rendőrséget terheli.

Az Rtv. 17. § (1) bekezdése szerint a rendőrség a feladatának ellátása során a testi épséghez, a személyes szabadsághoz, a magánlakás, a magántitok és a levéltitok sérthetlenségéhez, a személyes adatokhoz, valamint a tulajdonhoz fűződő jogokat a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja.

A Testület a mobiltelefonokkal kapcsolatos rendőrségi gyakorlatot a rendelkezések összeolvasása alapján a következőképpen értékeli. Olyan esetekben, amikor a rendőri intézkedés célját veszélyezteti, ha az intézkedés alá vont személy mobiltelefonon ellenőrizetlenül lép kapcsolatba valakivel (pl. nem zárható ki, hogy bűntársát értesíti a gyanú szerint tetten ért elkövető), úgy az Rtv. 17. § (1) bekezdése és 13. § (3) bekezdése kellő jogalapot biztosít a rendőrnek a telefon (mint az intézkedés eredményes végrehajtását

akadályozó tárgy) elvételére. Ha ilyen körülmény az adott helyzetben nem áll fent, úgy a mobiltelefon használatának korlátozásának nincsen jogalapja. Ilyen esetekben semmi nem zárja ki, hogy a hozzátartozót vagy más személyt az előállított személy a saját mobiltelefonján értesítse, hiszen e jog fő szabály szerint az érintettet illeti meg, és csak az értesítés csak akkor rendőri feladata, ha a fogvatartott valamilyen okból nincsen abban a helyzetben, hogy értesítési jogával éljen.

Ugyanakkor jelen esetben a rendőrségi iratok szerint a pályaudvaron a panaszos nem jelezte, hogy a telefonján bárkit is értesítene, illetőleg a rendőrök cáfolták, hogy ott kikapcsolatatták volna a panaszos telefonját, így a **pályaudvaron történő telefon használatra vonatkozóan a panaszosi és rendőri állítások közt húzódó ellentét feloldására a Testületnek nem állt rendelkezésre egyéb bizonyítéka, ezért az ott történő telefon használatának korlátozása miatt a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelme nem megállapítható.**

A kerületi rendőrkapitányságra történő beszállítást követően a panaszost nyilatkoztatták arra vonatkozóan, hogy kíván-e élni az Rtv. 18. § (1) bekezdésben biztosított jogával. **A Testület tekintettel arra, hogy a rendőrség a panaszos saját kezű aláírásával ellátott nyilatkozatot – mint azt igazoló bizonyítékot, hogy a panaszos nem kívánt élni a törvény adta lehetőséggel, azaz azzal, hogy hozzátartozóját vagy más személyt értesítsen – bocsátott a Testület rendelkezésére, arra a következtetésre jutott, hogy a rendőrség nem sértette az Rtv. 18. § (1) bekezdésében foglaltakat, ezért a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga nem sérült.**

7) Ezt követően a Testület a panaszossal szemben alkalmazott megalázó bánásmódot vizsgálta.

A panaszos jogi képviselője kifogásolta, hogy a panaszos bilincselésének számos szemtanúja volt, és ez megalázó volt a panaszosnak. A jogi képviselő sérelmezte azt is, hogy az előállító helyiségbe való elhelyezése előtt a panaszosnak meztelenre kellett vetkőznie. Összességében a jogi képviselő beadványában a panaszos kiszolgáltatott és megalázó helyzetét sérelmezte, hogy órákon keresztül nem tudta mi történik vele, nem tudta, hogy meddig tartják fogva.

E tekintetben a Testület vizsgálatának alapját az Rtv. alapelvi szintű rendelkezései [2. § (1) bekezdés, 11. § (1) bekezdés] képezték. Ezek a rendelkezések ugyan kívül esnek az Rtv. 92. § (1) bekezdésében megjelölt, az Rtv. IV., V. és VI. fejezetén, ugyanakkor azokat a Testület az eljárása során minden esetben figyelembe veszi, és értékeli. A fentiekben már utalt, Rtv. 2. § (1) bekezdése értelmében „a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait”, míg a 11. § (1) bekezdés rögzíti, hogy „a rendőr köteles a szolgálati beosztásában meghatározott feladatait a törvényes előírásoknak megfelelően teljesíteni”.

A Testületnek azt kellett tisztáznia, hogy a panaszolt szituációban az eljáró rendőr magatartása alkalmas lehetett-e a panaszos emberi méltóságának megsértésére.

A közterületen történő rendőri intézkedéssel kapcsolatban a Testület már számos korábbi állásfoglalásában jelezte, hogy a rendőri intézkedések jelentős részét végzik az eljáró rendőrök közterületen vagy közterület közvetlen közelében, így szinte lehetetlen annak elkerülése, hogy az egyes intézkedéseknek szemtanúi legyenek. A Testület azt sem vonja kétségbe, hogy a közterületen foganatosított rendőri intézkedés az intézkedés alá vont számára kellemetlen lehet.

A panaszos meztelenre vetkőztetéséről nem számolnak be a rendőrségi iratok, csupán azt rögzítik, hogy a panaszos ruházatát átvizsgálták az előállítóba történő elhelyezés előtt.

A panaszos kiszolgáltató helyzetét a Testület nem vitatja, ezzel kapcsolatban annyi információ állt a Testület rendelkezésére, hogy a panaszos nem próbált meg kommunikációt kezdeményezni az előállító helyiségben, sem magyar, sem angol nyelven, nem tett fel kérdéseket, az idő nagy részét alvással töltötte.

A Testület a fenti kérdésben az állítások között meghúzódó ellentétet a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján nem tudta feloldani, így nem tudott megnyugtatóan állást foglalni a kérdésben, ezért a panaszos emberi méltósághoz való jogának sérelme nem állapítható meg e tekintetben.

IV.

A Testület megállapította, hogy a panaszos igazoltatására a kellő jogalap és indok birtokában került sor, ennek okán pedig nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga, ugyanakkor a panaszosi és rendőri állítások között meghúzódó, feloldhatatlan ellentét miatt nem volt megállapítható, hogy a szolgálati fellépés módja megfelelt-e a jogszabályi előírásoknak, ezért e tekintetben a tisztességes eljáráshoz való jog sérelme e vonatkozásban nem volt megállapítható.

A Testület a panaszos előállítását indokoltnak találta, illetve megállapítása szerint arra kellő jogalap birtokában került sor, ezért a panaszos személyes szabadsághoz való jogának korlátozása jogszerűen történt, ugyanakkor az előállítás időtartama miatt sérült a panaszos személyes szabadsághoz való joga, mert az az előállítás ideje alatt elvégzett eljárási cselekményekhez képest aránytalanul hosszú volt.

A Testület úgy ítélte meg, hogy a rendőrség jogszerűen alkalmazott bilincselést a panaszossal szemben, ezáltal nem sérült a panaszos személyes szabadsághoz és emberi méltósághoz való joga. A kényszerítő eszköz alkalmazását megelőző előzetes figyelmeztetés megtörténte tekintetében a panaszosi és rendőri iratok közti ellentmondást a Testület egyéb eszközzel feloldani nem tudta, így e tekintetben a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelme nem volt megállapítható. Megállapította ugyanakkor a Testület a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmét amiatt, hogy a kényszerítő eszköz alkalmazását az intézkedés napján kelt, elfogás végrehajtásáról készült jelentés nem rögzítette.

A Testület a tolmács alkalmazásával összefüggésben arra a megállapításra jutott, hogy nem állapítható meg, hogy a panaszos milyen nyilatkozatot tett a nyelvismeret tekintetében, illetve hogy kért-e tolmácsot, ezért nem állapítható meg a tisztességes eljáráshoz való jog sérelme a tolmács igénybevételenek mellőzése miatt.

A panaszosi előadás és a rendőri tájékoztatás között tapasztalt ellentmondás miatt a panaszos orvosi ellátással kapcsolatban a rendőrség mulasztása, így a panaszos testi épségéhez fűződő jogának sérelme nem volt megállapítható, illetve szintén nem állapítható meg az élelmezési kötelezettség teljesítésével kapcsolatban az emberi méltósághoz való jog sérelme.

A Testület a mobiltelefon használatának körében megállapította, hogy a pályaudvaron történő használattal kapcsolatban az ellentmondó állítások okán a tisztességes eljáráshoz való jog sérelme nem megállapítható. A hozzátartozó vagy más személy értesítése kapcsán a Testület – a rendőrség által rendelkezésre bocsátott nyilatkozat alapján – úgy foglalt állást, hogy a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga nem sérült. A megalázó bánásmóddal kapcsolatban a Testület kimondta, hogy az egymásnak ellentmondó állítások okán az emberi méltósághoz való jog sérelme nem megállapítható.

A Testület álláspontja szerint a megállapított jogsérelem mértéke, különösen az előállítás időtartama révén eléri azt a szintet, amely a Testület súlyos alapjogsérelmet megállapító állásfoglalását megalapozza, ezért a rendelkező részben foglaltak szerint – az Rtv. 93/A. §-ának (6) bekezdése alapján – a Testület az állásfoglalást megküldi az Országos Rendőrfőkapitánynak.

Budapest, 2013. június 12.

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
előadó testületi tag

Dr. Féja András
testületi tag